

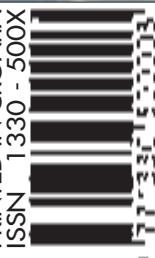
HRVATSKI VOJNIK

Broj 164. Godina IV. 30. studenoga 2007. www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 7 KN

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

9 77337 15773

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

21. prosinca 2007.
POKLANJAMO CD

RAZGOVOR

Igor POKAZ, pomoćnik ministra za obrambenu politiku

Pozivnica za članstvo - uskoro

MoD UK

CARDIFF

Zlato za kadetkinju

Vježba Cambrian Patrol tradicionalno se održava u velškim planinama u organizaciji britanske vojske. Zapravo je riječ o vrsti natjecanja.

Na vježbi završenoj ovoga mjeseca vojnički timovi tijekom dva dana natjecali su se u hodnji od 55 kilometara, noseći kompletну opremu težine oko 45 kilograma. Tijekom hodnje prelaze rijeke, natječu se u gađanju i suprotstavljaju se neprijateljskim ophodnjama. Ove godine se među 75 timova istaknula britanska kadetkinja Emma Jude, prva žena koja se kao članica svoga tima okitila zlatnom medaljom, rezerviranim samo za najbolje. Na vježbi koja se održava više od 40 godina ovaj put su osim Britanaca sudjelovali i Kanađani, Australci, Nizozemci, Belgijanci, Pakistanci i Danci.

LONDON

Ranjavanje na YouTubeu

Britanska vojska istražuje kako se videosnimka koju je komandos Johnny Hart snimio u Afganistanu našla na portalu YouTube. Snimka traje šest minuta, a snimljena je kamrom koja se nalazila na Hartovoj kacigici. Nažalost, tijekom spomenutog snimanja vojnik je bio ranjen: snimka prikazuje kako je ustrijeljen, a njegovo ophodno vozilo ga potom odvozi na sigurnu lokaciju gdje mu je rana sanjana. Snimke kamera postavljenih na kacigama vojnika služe samo visokim časnicima, koji na temelju njih analiziraju operacije. Njihovo javno objavljanje nije predviđeno, stoga je u vojski pokrenuta istraga tko je odgovoran za spomenuto distribuciju. Snimku je na poznatom portalu viđelo više od 45 000 značajlnika, objavio je 26. studenoga Daily Mail.

MoD UK

BRUXELLES

Ukrajinci na Sredozemlju

Iz središta NATO-a je priopćeno da će od 24. studenoga do 11. prosinca potporu savezničkoj mornaričkoj antiterorističkoj operaciji na Sredozemlju Active Endeavour pružati korveta Lutsk. Brod ukrajinske mornarice na taj način slijedi fregatu Ternopil, koja je potpora istoj operaciji pružala ovoga ljeta. Očekuje se da će sljedeće godine Ukrajinci poslati i treći brod. Ukrajina je, ističu u NATO-u, jedina zemlja-partner koja aktivno pridonosi svim operacijama Saveza.

SOFIJA

Bugarska profesionalizacija

MNDCS

Sofijska novinska agencija je 26. studenog objavila da je Bugarska ukinula služenje vojnog roka i na taj način otvorila vrata punoj profesionalizaciji oružanih snaga. Posljednji naraštaj ročnika koji je trebao služiti vojni rok, oslobođen je te obveze. Agencija navodi i da bugarska vlada sada razmatra način na koji će privući mlade ljude vojsci. Navedno, glavnu ulogu ima visina primanja. Inače, Bugarska je još 2004. postala članicom NATO-a.

KABUL

Čelnici Saveza u Afganistanu

Glavni tajnik NATO-a Jaap de Hoop Scheffer 22. i 23 studenoga posjetio je postrojbe ISAF-a u Afganistanu u društvu glavnog savezničkog zapovjednika NATO-a generala Johna Craddocka. U glavnom gradu posjetili su predsjednika države Karzaija i zaključili da je potrebno ubrzati uvježbanje i opremanje afganistske vojske. U nastavku posjeta dva čelnika su se zaputila u provinciju Kandahar. Scheffer je istaknuo kako su prošle godine tamo bili svjedoci teškim borbama tijekom Operacije Meduza, a sada je u glavnom gradu Panjwaju mirno, što dokazuje napredak. Operacija koju je vodila kanadska vojska, poduzeta je kako bi se provincija potpuno stavila pod kontrolu afganistske vlade.

NATO

BAGDAD

Privredni mladenci

Tijekom dežurstva na kontrolnoj točki 26. studenoga 15-ak kilometara sjeverno od Bagdada, postrojba iračke vojske odlučila je provjeriti sumnjivu svadbenu povorku. Naime, u njoj osim mlađenca nije bilo nijedne ženske osobe. Provjera je imala smisla: ispostavilo se kako je oboje mladenaca traženo zbog sumnje da su teroristi. Kako bi izmakli provjerama, ulogu mladoženje je preuzeo Abbas al-Dobbi, a mlade Haider al-Bahadli koji je za tu priliku odjenuo vjenčanicu i sakrio lice velom.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@moph.hr)Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@moph.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@moph.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@moph.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@moph.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@moph.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Jasenka Pešek,
Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Preplata: Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**Tisk:**Tiskara Varteks d.o.o.,
Zagrebačka 94, 42000 Varaždin**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>E-mail: hrvojnik@moph.hr
Naklada: 5800 primjerakaU članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**IZ SADRŽAJA****Igor POKAZ, pomoćnik ministra za obrambenu politiku**

I sada nas procjenjuju kao državu koja se ponaša kao da već jest članica Saveza. To se ponajprije vidi po našem doprinosu operaciji ISAF. Naši vojnici rade iznimno zahtjevne zadaće. Hrvatska je jedina država nečlanica koja trenutačno provodi trening i obuku afganistske vojske...

Strana 4**U Sofiji održan međunarodni seminar Odnosi s javnošću i komuniciranje**

Seminar je organiziran radi razmjene iskustava iz područja odnosa s javnošću, a na njemu su sudjelovali i predstavnici Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a. Iako sudionici seminara rade u različitim informacijskim uvjetima, ipak se susreću sa sličnim izazovima i problemima...

Strana 8**Kadeti u humanitarnoj akciji za Specijalnu bolnicu za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra**

"Svojim dolaskom humanizirate problem kronično bolesne djece. Upoznajete se s njima i osjećajući sebe i svoju bližu okolicu o tome što je naša realnost. Oni su tu, a ovakvi posjeti im pokazuju da nisu odbačeni, da netko ipak o njima razmišlja", rekao je dr. Weiss, vidno zadovoljan što je skupina mladih ljudi, i to iz Oružanih snaga, pokazala zanimanje za te naše najmlađe, teško bolesne sugrađane

Strana 13**Izraelska vojska u idućem desetljeću: Tefen 2012**

Trećeg rujna ove godine izraelski načelnik glavnog stožera odobrio je petogodišnji plan nabave za Izraelske obrambene snage (Israel Defence Force - IDF) pod nazivom Tefen (leopard) 2012. Plan treba odobriti i izraelska vlada, što je planirano za siječanj 2008.

Strana 20

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

*Igor POKAZ**pomoćnik ministra za obrambenu politiku*

- DPR-om smo predviđjeli da u međunarodnim operacijama imamo do 700 vojnika
- Trebalo bi pojednostaviti procese planiranja i izvješćivanja, koji su u ovom trenutku preopširni i prekompleksni

Pozivnica za članstvo - uskoro

I sada nas procjenjuju kao državu koja se ponaša kao da već jest članica Saveza. To se ponajprije vidi po našem doprinosu operaciji ISAF. Naši vojnici rade iznimno zah-tjevne zadaće. Hrvatska je jedina država nečlanica koja trenutačno provodi trening i obuku afganistanske vojske. Dakle, u praksi, na terenu, pokazujemo da možemo obavljati ono što obavljaju i članice

---

— Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN —

Cjelokupnu proceduru pristupa-nja mogli bismo proći za godinu dana i postati članica 2009. godine, podudarno sa 60. godišnjicom Saveza. No, tu posao nikako ne prestaje

Podvlačeći crtu ispod četverogodišnjeg rada u MORH-u, razgovarali smo s pomoćnikom ministra za obrambenu politiku Igorom Pokazom stavljajući naglasak na razdoblje koje je proveo kao pomoćnik ministra, no i s namjerom da saznamo kakva su njegova predviđanja i mišljenje o nadolazećim izazovima, ponajprije skorašnjem pozivu Hrvatskoj za pristup u NATO...

Vaš dolazak u MORH trebao je biti tek kratka "posudba" iz Ministarstva vanjskih poslova. Ostali ste dulje od predviđenog. Ima li za to zasluge i radno okruženje?

Jednom riječju, bilo mi je izvrsno. S više riječi, svoj bih radni staž u MORH-u ocijenio kao vrlo dragocjeno iskustvo. Trebao sam ostati godinu dana, a ostao sam više od četiri, u međuvremenu još i imenovan od Vlade RH pomoćnikom ministra

za obrambenu politiku. Za to vrijeme dogodilo se mnogo toga, bio sam svjedok mnogih procesa koji su se događali, pa i njihov aktivni sudionik i kreator.

Što smatrate najvećim dostignućem, vašim i vašeg resora obrambene politike?

Ovdje ne bih govorio samo o međunarodnom okruženju. Obrambena politika ima više segmenata. Iznimno je važno njezino planiranje. Bili smo inicijatori strateških dokumenata kojima su definirane reforme u hrvatskom obrambenom sustavu: Strateškog pregleda obrane, Dugoročnog plana razvoja OSRH-a, provedbenih planova koji su im uslijedili. Izradili smo i novi prijedlog strategije obrane, koji ćemo ostaviti novoj vladi i novom parlamentu na usvajanje... Naravno, sve se to velikim dijelom reflektiralo na međunarodni položaj Hrvatske i bilo dio na-

šeg pristupanja NATO-u. Prije četiri godine, glede Saveza bili smo u definitivno drukčijem položaju nego danas, kad nas dijeli nekoliko mjeseci od pozivnice za članstvo. Vjerujemo da je to vrlo izgledno.

SPO i DPR već dugo nisu samo planovi. Kako teče njihova realizacija, ide li zacrtanim tempom?

Ide. To je bio jedan od izazova koji su nam u više navrata istaknuli međunarodni sugovornici: "Na izradi dokumenata učinjen je velik napor, ali njihova provedba bit će ono na čemu će Hrvatska pokazati vjerodos-tojnost". Upravo je i tijekom zadnjeg posjeta NATO-ovu timu pokazano da provedba dokumenata ide po planu, određenom dinamikom.

Nekim državama koje su bile u sličnoj situaciji kao RH dogodilo se da vrlo brzo moraju "iz korijena" mijenjati svoj SPO. Može li se to dogoditi nama?

SPO-i su dokumenti koji s vremena na vrijeme prolaze svojevrsni *update*, kako bi se prilagodili novonastalim okolnostima. Mi smo naš izradili prije tri godine, tako da će se s vremenom morati istražiti ne postoje li elementi koje bi trebalo mijenjati. Isto je i s DPR-om. To su "živući" dokumenti. Mi mislimo da se ništa neće morati mijenjati, iz korijena radili smo dokumente s jasnom idejom da će Hrvatska biti član NATO-a i EU-a.

Ipak, ima li nešto što biste željeli ubrzati?

Trebalo bi pojednostaviti procese planiranja i izvješćivanja, koji su u ovom trenutku preopširni i prekompleksni. Ima cijeli niz razina koje bi se mogle pojednostaviti pravljenjem nove sheme. No, time će se pozabaviti moj nasljednik i ljudi koji ostaju u sustavu.

Koliko će proteći vremena od Bukurešta i željene pozivnice u NATO pa do stupanja RH u punopravno članstvo?

Cjelokupnu proceduru pristupanja mogli bismo proći za godinu dana i postati članica 2009. godine, podudarno sa 60. godišnjicom Saveza. No, tu posao nikako ne prestaje. Primjerice, brzo ćemo morati uputiti stotinjak naših djelatnika na rad u strukture NATO-a, šezdesetak će ih raditi baš za NATO, a četrdesetak u našim predstavništvima pri NATO-u. Proces njihove selekcije je započeo. Koristim se svakom prilikom motivirati ljude koji imaju afiniteta prema radu u međunarodnom okruženju da istaknu tu želju svojim personalnim časnicima i budu dijelom tog procesa. Ni to neće biti jednokratni napor, poslije će uslijediti njihova rotacija.

Hoće li biti dovoljno zainteresiranih?

Ponekad sam iznenaden kako je slab interes za pojedina mjesta. Evo, otvoren je natječaj za popunu sedam mjesta u našoj misiji u Bruxellesu. Zasad su se prijavila samo četiri kandidata, što me iskreno začuđuje. Možda našim časnicima i djelatnicima nismo dovoljno pribli-

žili koje su sve prednosti odlaska u inozemstvo, što to uključuje, kakva iskustva čovjek može steći... Možda bismo trebali pojačati komunikaciju s ljudima. Već se radi na tome, Personalna uprava i Uprava za ljudske resurse prepoznali su taj izazov, no mislim da će trebati raditi još intenzivnije.

U intervjuu koji smo radili prije dvije godine rekli ste da ćemo biti jedna od najspremnijih zemalja koje su ušle u NATO. Ostajete li pri tom mišljenju?

Dakako, već nas sada procjenjuju kao državu koja se po-naša kao da već jest članica Saveza. To se ponajprije vidi po našem doprinosu operaciji ISAF u kojoj je 200 pripadnika OSRH. Naši vojnici rade iznimno zahtjevne zadaće. Evo, Hrvatska je jedina država nečlanica koja trenutačno provodi trening i obuku afganistske vojske. Dakle, u praksi, na terenu, pokazujemo da možemo obavljati ono što obavljaju i članice.

Kao velik problem uvijek se spominjala potpora hrvatske javnosti pristupanju u NATO. Kako procjenjujete današnju situaciju?

Da, problem potpore našao se i među zaključcima sumita u Rigi, i tada je rečeno da Hrvatska treba na tome poraditi. Nakon Rige osnovan je poseban tim s veleposlanikom Božinovićem, našim stalnim predstavnikom pri NATO-u, koji je intenzivirao predstavljanje Saveza građanima: što NATO jest, u kojem se smjeru razvija, zašto RH želi biti član NATO-a, koje su prednosti članstva... U toj komunikaciji s javnošću uspjeli smo podići potporu na 52-53 posto, ovisi o istraživanjima. Što je još važnije, potporu smo i zadržali, čime smo dokazali da nije bila riječ samo o jednokratnom naporu poduzetom samo zato što su iz NATO-a to od nas zatražili. Činili smo to radi naše javnosti, radi nas samih. Ipak, s druge strane, ne očekujem da će ta potpora znakovito i skrovito rasti: mi smo pluralističko društvo u nizu aspekata, postoje različita mišljenja.

Nedavno je zaključen velik posao nabave oklopnih vozila za potrebe OSRH-a. Ima li on i šire značenje za obrambenu politiku RH?

Posao je zaključen bez ikakvih repova i pokazali smo da možemo provesti i zaključiti takav posao u realno kratkom vremenu. Možda je naše međunarodne partnerne zabrinjavalo hoćemo li moći provesti projekte opremanja i modernizacije zatvarene DPR-om, imamo li ljudi koji će to brzo provesti u djelu? Tim projektom sve smo potvrdili.

Pripadnici OSRH-a sudjeluju u sve više mirovnih operacija diljem svijeta. No, nešto što je najavlјivano, a još nerealizirano jest participacija jedne postrojbe u UN-ovoј misiji. Je li to pitanje "zamrlo"?

Ako i jest zamrlo u javnosti, ne znači da o tome ne razgovaramo s našim bilateralnim partnerima i UN-om, kako bismo ispunili taj cilj. Ono što su MORH i GSOS identificirali kao moguće jest ili slanje inženjerijskog voda za horizontalne konstrukcije u operaciju UNIFIL u Libanon, ili pješačke satnije u UNDOF na Golansku visoravan. Trenutačno se razgovara s bilateralnim partnerima. Najvjerojatnije će izbor pasti na UNDOF. Naravno, prije toga

Regionalna suradnja je vanjskopolitički cilj RH, zajedno s ulaskom u EU i NATO, i to se reflektira na obrambenu politiku. Sa svim državama regije ostvarili smo, sad se već može reći, dobru suradnju. Uvijek kažem da sa zemljama poput Italije, Slovenije, Austrije ili Mađarske imamo iznimno kvalitetnu suradnju. Broj aktivnosti prelazi pedeset na godinu i vrlo su raznolike. Naravno, intenzivno surađujemo i s Albanijom i Makedonijom u sklopu inicijative A-3. Ostaju nam BiH, Crna Gora i Srbija, s kojima smo suradnju uspostavili nešto kasnije, no već dvije godine i s njima imamo zajedničke projekte, razmjenjujemo posjete između ministarstava, postrojbi, institucija... Uostalom, u vrlo "ekskluzivnom" obliku vojnog školovanja, u našoj Ratnoj školi, sada imamo polaznike iz Makedonije, BiH i Crne Gore.

U čemu je bilo najveće značenje inicijative A-3?

Upravo u tome da tri države koje nisu bile pozvane u zadnjem valu proširenja NATO-a pokažu kako zajednički mogu raditi na ostvarenju tog cilja i pomagati jedna drugu. Konkretni primjer je zajednički medicinski tim, koji je u kabulskoj zračnoj luci već u četvrtoj rotaciji. ■

bi sve trebalo proći cikluse odlučivanja u RH, MORH-u, Vladi, Saboru... Tako bismo ostvarili balansirani pristup mirovnim operacijama NATO-a i UN-a.

Nakon Nove godine, naš kontingenat u Afganistanu još će se povećati do 300 vojnika. Hoće li, uz novi angažman u sklopu UN-a, doći do problema s popunom?

DPR-om smo predviđjeli da u međunarodnim operacijama imamo do 700 vojnika. Sad smo otprilike na 250. Povećanjem na 300 u Afganistanu i eventualnim novim angažmanom u sklopu UN-a približili bismo se predviđenom broju. Ne treba očekivati da ćemo potom u Afganistan slati više od 300 ljudi. Održavat ćemo ljudstvo na tom broju. Ne vjerujem da ćemo s popunom imati problema.

Što mislite o regionalnoj obrambenoj suradnji?

Regionalna suradnja je vanjskopolitički cilj RH, zajedno s ulaskom u EU i NATO, i to se reflektira na obrambenu politiku. Sa svim državama regije ostvarili smo, sad se već može reći, dobru suradnju. Uvijek kažem da sa zemljama poput Italije, Slovenije, Austrije ili Mađarske imamo iznimno kvalitetnu suradnju. Broj aktivnosti prelazi pedeset na godinu i vrlo su raznolike. Naravno, intenzivno surađujemo i s Albanijom i Makedonijom u sklopu inicijative A-3. Ostaju nam BiH, Crna Gora i Srbija, s kojima smo suradnju uspostavili nešto kasnije, no već dvije godine i s njima imamo zajedničke projekte, razmjenjujemo posjete između ministarstava, postrojbi, institucija... Uostalom, u vrlo "ekskluzivnom" obliku vojnog školovanja, u našoj Ratnoj školi, sada imamo polaznike iz Makedonije, BiH i Crne Gore.

Potpisan ugovor o nabavi tri Air Tractora

U MORH-u je 28. studenoga potpisana Ugovor o nabavi tri protupožarna zrakoplova Air Tractor AT-802 A Fire Boss. Potpisali su ga ministar Berislav Rončević u ime MORH-a, te u ime španjolske tvrtke njezin generalni direktor Vicente Huerta Dominguez.

Cijena tri zrakoplova je 6 767 722 eura (2 255 907,33 po zrakoplovu), a odgovarajuća oprema i obuka stoji 866 171,70 eura, što ukupno iznosi 7 633 893,70 eura. Cijena je fiksna tijekom cijelog razdoblja važenja ugovora, pa ne podliježe promjenama koje su rezultat ekonomskih kretanja. U pogledu plaćanja, 20% od ukupne cijene i 80% cijene prvog zrakoplova bit će plaćeno avansom najkasnije do 31. siječnja 2008., dok će 80% cijene drugog i 80% cijene trećeg zrakoplova biti plaćeno avansom najkasnije do 30. travnja iste godine. Za pripadajuću opremu i obuku 80% cijene bit će isplaćeno 30 dana po isporuci opreme, odnosno završetku obuke. Ugovorom je predviđeno bankovno jamstvo za povrat svih avansnih plaćanja u njihovom ukupnom iznosu. Prvi zrakoplov bit će dostavljen u roku od 30 dana od uplate prvog avansa (najkasnije do kraja veljače 2008.), a drugi i treći u roku od 15 dana od uplate drugog avansa (najkasnije do 15. svibnja 2008.).

U izjavi za medije nakon potpisivanja, ministar Rončević je konstatirao da će dogovorena nabava upotpuniti hrvatske kapacitete za nadolazeću protupožarnu sezonu. Dodao je i da su uvjeti za zaključenje ugovora bili vrlo povoljni i u pogledu cijene, obuke pilota, zemaljske opreme i rokova isporuke.

Direktor Air Tractora Dominguez je ugovor proglašio povolnjim za obje strane, istaknuvši da će njegova tvrtka "učiniti najbolje kako bi ispunila sve uvjete ugovora i time pomogla hrvatskoj Vladi da smanji broj šumskih požara".

D. VLAHOVIĆ

snimio D. KIRIN

Sve pohvale na postignutom uspjehu

Na ovogodišnjem međunarodnom filmskom festivalu vojnog dokumentarnog filma Hrvatska je osvojila dvije nagrade, što je dosad najveći uspjeh.

Tom prigodom ministar obrane Berislav Rončević primio je autore nagrađenih filmova, vojnog izaslanika u

Italiji pukovnika Ivicu Matešića i djelatnika HTV-a Vladimira Brnardića. Pohvalivši autore zbog postignutog rezultata, ministar im je poželio mnogo uspjeha u budućem radu.

OJI

ECDL diplome korisnicima SPECTRA-e

U MORH-u je 23. studenoga održana svečana dodjela ECDL diploma korisnicima programa SPECTRA, djelatnicima Ministarstva i Oružanih snaga.

ECDL diploma relevantna je u Hrvatskoj, ali i na cijelom području Europske unije. Osposobljavanje za rad na području informatičke tehnologije dio je intencije SPECTRA-e da obučava ljudе na području tzv. soft skills, vještina u IT-menadžmentu, ali i u komunikacijama, prezentacijama te znanju stranih jezika. Velik dio polaznika koji su prošli taj ciklus obuke još su dio sustava, što je politika MORH-a da svojim djelatnicima predviđenim za izdvajanje omogući dodatno obrazovanje i prekvalifikaciju dok su još u sustavu, kako bi lakše našli novog poslodavca ili pokrenuli vlastiti posao.

Polaznicima je diplome podijelio predstavnik danskog Ministarstva obrane bojnik Soren Boye. Naime, upravo je Kraljevina Danska (naravno, uz hrvatsko Ministarstvo znanosti i Ministarstvo gospodarstva) glavni donator sredstava kojima se omogućuje školovanje u sklopu SPECTRA-e. Ta je skandinavska zemlja pomogla i u opremanju Odjela za tranziciju i četiri njegova odsjeka (Zagreb, Split, Osijek, Rijeka) svim potrebnim tehničkim i logističkim pomagalima (računala, namještaj), koja uvelike pomažu učinkovitim savjetovanjima djelatnika obuhvaćenih SPECTRA-om. Bojnik Boye je za boravku u Hrvatskoj posjetio i Odsjek za tranziciju Osijek, kao i tri korisnika SPECTRA-e koji su ne-

snimio D. KIRIN

davno napustili OSRH i započeli nove poslovne karijere u civilnom okruženju. U posljedne dvije godine na području informatičkih tehnologija je u sklopu SPECTRA-e, uz pomoć danskih donacija, školovano više od 200 aktualnih i bivših djelatnika MORH-a i GS OSRH-a.

D. VLAHOVIĆ

U Sofiji održan međunarodni seminar Od nosi s javnošću i komuniciranje

Kako dati informaciju ne ugrožavajući sigurnost i poštujući privatnost

Seminar je organiziran radi razmjene iskustava iz područja odnosa s javnošću, a na njemu su sudjelovali i predstavnici Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a. Iako sudionici seminara rade u različitim informacijskim uvjetima, ipak se, pogotovo kad je riječ o njihovim aktivnostima u međunarodnim misijama, susreću sa sličnim izazovima i problemima. U sklopu seminara održano je niz zanimljivih prezentacija, a najviše ih je bilo vezano uz rad časnika za informiranje u međunarodnim misijama, i to ponajprije u misiji ISAF u Afganistanu

Napisala i snimila Leida PARLOV

Uz zemlju domaćina na seminaru su bili i predstavnici Nizozemske, Rumunjske, Latvije, Mađarske i Službe za odnose s javnošću i informiranje našeg MO-a

Služba za odnose s javnošću bugarskog Ministarstva obrane organizirala je međunarodni seminar pod nazivom Odnosi s javnošću i komuniciranje. Seminar je organiziran radi razmjene iskustava i informacija iz područja odnosa s javnošću, i to kako u zemlji tako i u međunarodnim misijama u kojima zemlje sudionice imaju svoje postrojbe.

Seminar se održavao u Sofiji od 21. do 23. studenoga, u prostorima njihove vojne televizije. Uz zemlju domaćinu na seminaru su bili i predstavnici Nizozemske, Rumunjske, Latvije, Mađarske i Službe za odnose s javnošću i informiranje našeg MO-a, i to

Nirvana Kapitan Butković, Drago Keleni i autorica ovog članka. Otvarajući seminar, Daniela Simeonova, načelnica Službe za odnose s javnošću MO-a Bugarske, ukratko je predstavila aktivnosti bugarske vojske, posebno naglašavajući njihove međunarodne aktivnosti. U međunarodnim misijama trenutačno je angažirano gotovo 1000 pripadnika oružanih snaga Bugarske, od čega gotovo polovica sudjeluje u misiji ISAF u Afganistanu. Istaknula je i važnost i potrebu upućivanja časnika za odnose s javnošću u misije. Uz civilne medije, o aktivnostima bugarske vojske javnost informiraju i vojni mediji, i to

bugarska vojna televizija, dnevni list bugarskog Ministarstva obrane i njihov mjesecišnik. Iako imaju više od 30 časnika za informiranje u oružanim snagama, nije dan od njih nije u misiji. Na Vojnoj akademiji namjeravaju organizirati tečaj čije bi težište bilo upravo na radu iz područja odnosa s javnošću u misijama. Iako sudionici seminara rade u različitim informacijskim uvjetima, ipak se, pogotovo kad je riječ o njihovim aktivnostima u međunarodnim misijama, susreću sa sličnim izazovima i problemima.

Najveći broj prezentacija održanih tijekom seminara bio je vezan upravo uz rad časnika za informiranje u međunarodnim misijama, i to ponajprije u misiji ISAF u Afganistanu. O tome su predavanja iz prve ruke održali satnica Andrea Nagy iz MO-a Mađarske i bojnik Peter Grotens iz Nizozemske. Satnica Nagy je istaknula kako oni koji u misiji rade kao časnici za odnose s javnošću trebaju izvrsno znati engleski, proći dosta medijskih treninga i imati izvanredno dobre komunikacijske vještine. Te karakteristike pogotovo su bitne za dobru reakciju u slučaju krize, koja uvijek dolazi iznenada, a treba reagirati brzo i bez oklijevanja. Posao u misiji je itekako zahtjevan. Časnici trebaju naći najbolji način kako dati istinitu, pravodobnu i potpunu informaciju, a da pri tom ne ugroze sigurnost operacije i

■ Predstavnici naše Službe, osim što su predstavili njezinu organizaciju i naš pristup odnosima s javnošću, održali su i prezentaciju o kriznom komuniciranju, i to na primjeru helikopterske nesreće

poštuju privatnost pojedinaca. Uz to, trebaju se brinuti o politici svoje zemlje, ali i međunarodne misije, koje se ne moraju uvek podudarati u svim detaljima. Posebno, istaknuto je, treba biti oprezan u slučaju ljudskih žrtava. Pravilo koje u tom slučaju treba poštovati jest da se najprije obavijesti obitelj i rodbina stradalog, a tek potom obavijeste se mediji, odnosno javnost. Aktivnosti časnika za odnose s javnošću u misiji su mnogobrojne. Suradnja s lokalnim medijima, zapovjedništvom misije i medijima u zemlji, priprema-

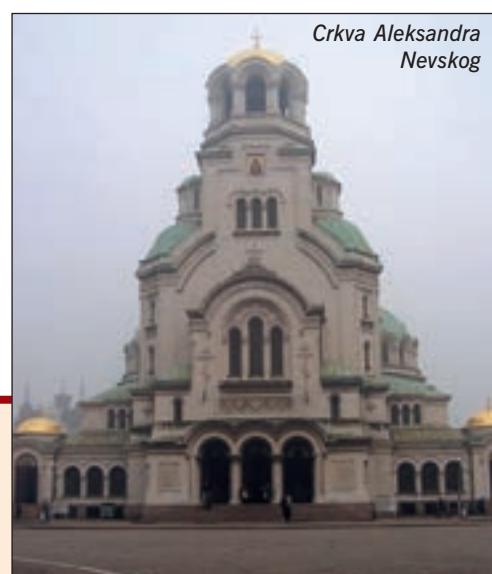
nje priloga za vojne medije, organiziranje i provođenje medijskih treninga za sudionike misije, pripremanje vojnika za medijske istupe samo su neke od tih aktivnosti. O iskustvima iz Iraka prezentaciju je održao rumunjski satnik Marius Nitulescu. Naravno, aktivnosti iz misija nisu bile jedine teme seminara.

Predstavnici Nizozemske održali su prezentaciju o svom konceptu korporativne komunikacije u području obrane. U sklopu tog projekta izvanredno velika pozornost pridaje se i

izradi web stranice, u skladu s osnovnim postavkama korporativnog komuniciranja. Predstavnici naše Službe za odnose s javnošću i informiranje, osim što su predstavili organizaciju Službe i naš pristup odnosa s javnošću, održali su i prezentaciju o kriznom komuniciranju, i to na primjeru helikopterske nesreće u srpnju ove godine u Vukovaru. Sudeći prema reakcijama i raspravi koja je uslijedila, prezentacija je naišla na više nego živo zanimanje sudionika seminara.

Bugari su se pokazali izvrsnim domaćinima, a sigurno je da će iskustva s ovoga i sličnih seminara sudionici primijeniti u poboljšanju rada iz područja odnosa s javnošću u svojoj zemlji. Jer, koliko god dobro da se radi, uvijek se može bolje. ■

Crkva Aleksandra Nevskog

Grad suprotnosti

S obzirom na zgušnut raspored predavanja, ostalo nam je vrlo malo vremena za upoznavanje Sofije. Nažalost, jer je to grad koji ima što pokazati. Prvi susret bio je u znaku prometne gužve. Sofia ima oko 1,3 milijuna stanovnika iako bi se po gužvi na gradskim prometnicama moglo zaključiti da ih je i više.

Kako biste se snašli u prometu, morate dobro poznavati grad. Ništa lakše nije ni pješacima. Sofia je, inače, drugi najstariji glavni grad u Evropi. Moto grada je "Raste, ali ne stari", a njezina je zaštitnica sv. Sofija, čiji spomenik dominira jednom od glavnih gradskih ulica. Sofia ima sva obilježja velikih europskih gradova. Za nju se slobodno može reći da je grad suprotnosti. Jednim od gradskih trgovina dominira veličanstvena crkva Aleksandra Nevskog. Monumentalno zdanje koje vas svojom ljepotom ne može ostaviti ravnodušnima, kao uostalom ni povjesni muzej, zgrada opere, parlamenta... koje plijene pozornost svojom veličinom i prekrasnim pročeljima. Kao i druge velike gradove, i Sofiju su preplavile luku-suzne trgovine i trgovački centri, prepuni kupaca. Bugarska još nije uvela euro, a nacionalna valuta je lev.

Šetajući gradom pokraj brojnih malih trgovina koje su nas svojim izgledom i ponudom vraćale u djetinjstvo, vidjeli smo i luksuzno uređene trgovine u kojima se mogu kupiti proizvodi svih poznatih svjetskih marki. U gotovo samom središtu grada nalazi se i zasigurno najveći trgovački centar, Sofia Mall, pa nismo mogli odoljeti a da ga ne posjetimo i ne kupimo nešto kao podsjetnik na ovaj kratki, ali zanimljivi boravak u Bugarskoj. Odlazak iz Sofije bio je u znaku magle. Ipak, to nije moglo pokvariti naše dojmove, koje su, među ostalim, obilježili i ljubazni, gostoljubivi i susretljivi Bugari, i to ne samo naši domaćini nego i ljudi koje smo susretali na gradskim ulicama, a koji su nam itekako pomogli da se lakše snađemo u bugarskoj metropoli.

Zgrada parlamenta

Dobro došli u Chagcharan

Na ovim prostorima neimaštine i beskrajne, začudne ljepote lijepo je biti vojnik iz zemlje koju i stanovnici ovih krajeva daleko od glavnih civilizacijskih tokova prepoznaju kao onu koja im želi pomoći, biti vojnik kome se mogu obratiti, koji ih pokušava shvatiti

Iz Afganistana Dražen JONJIĆ

Eto, neka vas - govorili su nam naši prethodnici iz treće rotacije hrvatskog kontingenta, kad smo se, na kon nešto više od sat vremena leta spustili na zemljano pistu zračne luke u Chagcharanu, u provinciji Ghore u Afganistanu. Pokušavamo vidjeti bilo što osim uskovitlane prašine dok nas naši dečki vode prema kampu Provincijskog rekonstrukcijskog tima, koji će biti naš dom sljedećih šest mjeseci. Inače, u PRT-u Chagcharan, u kojem je vodeća nacija Litva, pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske pridonose obnovi svih segmenata života te vjerojatno najsiromašnije pokrajine Afganistana. Tu su naši pokretni promatrački timovi za vezu, guard, stožerni časnici i vrlo važni nacionalni element potpore.

Upijamo prve dojmove. Oko nas nepregledna brda. Nigdje stabala. Tek pijesak, prašina. Nedaleko je rijeka Hari Rud, što protječe kroz grad u kojem prevladavaju visoki zidovi od nepečene opeke ili zemlje, iza kojih se odvija život koji ćemo pokušati shvatiti. Naše kolege predvodene bojnikom Petrom Kampičem, zapovjednikom hrvatskog kontingenta u Regionalnom zapovjedništvu Zapad, koji je, uvjerit ćemo se, postao jedna od omiljenih osoba u provinciji, uvode nas u nove zadaće, upoznaju s gradom, koji je u nepune dvije godine od nekih petnaestak tisuća stanovnika narastao na zamalo šezdesetak tisuća. Ono što odmah upada u oči jesu zemljane gradske ulice što se slijevaju prema središtu grada, čije dvije strane spaja jedini most. Mašemo lokalnim policajcima, pozdravljamo ih, a oni nas dočekuju, zahvaljujući našim prethodnicima, kao iskrene prijatelje.

Prva noć u mrakom obavijenoj afganistanskoj provinciji. Nema ovdje nikakve sličnosti s onim, prašinom i smradom okovanim, golemlim Kabulom. Tek tišina i nevjerojatno zvjezdano nebo, koje je s nogu oborilo našega kolegu

Tomislava, zaljubljenika u astronomiju. I planine preko kojih vode putovi do Herata, Taiware i tko zna kamo još. Naučit ćemo. Ima vremena.

Odmah smo prionuli što bržem upoznavanju sa zadaćama. Prijatelji iz treće rotacije već pomalo nestripljivo pogledavaju prema Kabulu. Dragi smo im, no zasigurno ima onih koji im nedostaju mnogo više od nas. Mi ćemo nastaviti njihovim stopama, otkrivati planinsku provinciju Ghore, čiji vrhovi premašuju tri i pol tisuće metara, provinciju zamalo iste površine kao Hrvatska. I zapravo, prolazeći prve kilometre putovima koje tek dobronamjerno možemo nazivati tim imenom, vrlo godimo u pozdravima nasmijanih ljudi kad ugledaju hrvatsku zastavu na automobilu. Svi bi nam prišli, svi bi s nama prozbobili koju riječ. I mi sami izgovaramo prve fraze na dariju. Smiju nam se i trude se naučiti nas pravom izgovoru. Ovdje, zamalo četiri tisuće kilometara od domovine, otkrivamo svijet potpuno nov, sveden na smeđe i natprirodno plavo, i ljudе kojima se treba približiti i pokušati shvatiti kako su ih neimaština i godine patnji naučile nevjerojatnoj dovitljivosti u bavljenju raznim poslovima, gdje je u jednoj trgovini moguće naći i priučenog liječnika i cement i mehaničara. Sve je to Afganistan, sve je to provincija Ghore.

Tama se nadvija nad Chagcharanom, mi se već pomalo bavimo našim zadaćama. Svima nam je želja ostaviti barem onoliko traga koliko su ostavili naši prethodnici na ovim prostorima neimaštine i začudne ljepote, u nepreglednim prostranstvima, u kojima je tako lijepo biti vojnik iz zemlje što je i stanovnici ovih krajeva daleko od glavnih civilizacijskih tokova prepoznaju kao onu koja im želi pomoći, biti vojnik kome se može obratiti, koji ih pokušava shvatiti. ■

Prvi naš ratni brod opremljen teretanom

Za kvalitetniji i sadržajniji život posade

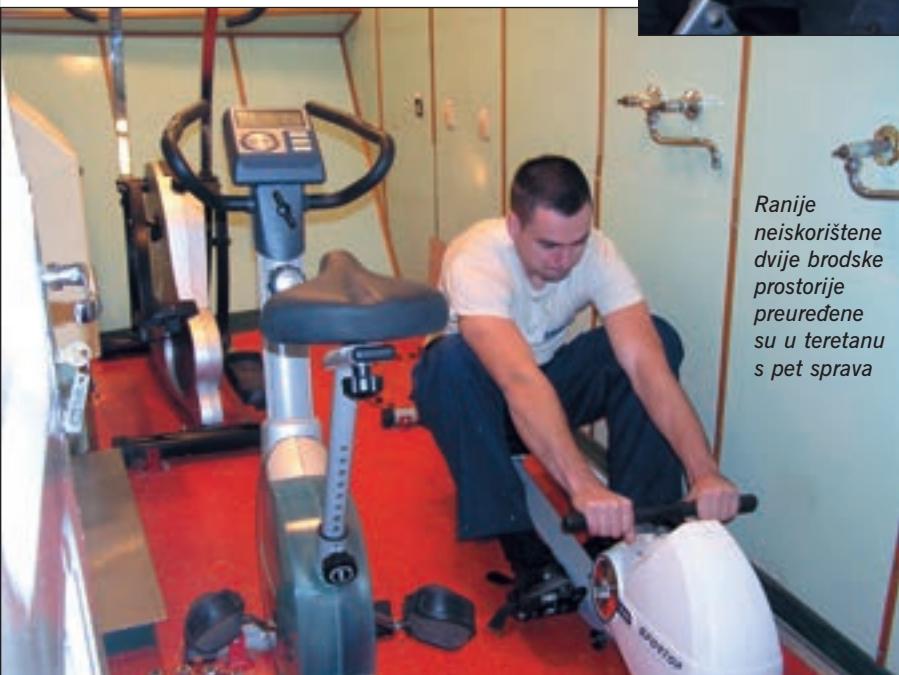
Dok je brod Andrija Mohorovičić bio na remontu, preuredili su dvije brodske prostorije u pravu teretanu. Istina malu, ali dovoljnu da u nju stane pet sprava - klupa s utezima, multisprava, steper, bicikl i simulator veslanja. Namjera je bila da se višednevni boravak na moru posadi učini što kvalitetnijim i sadržajnijim. Sudeći prema reakciji posade, napravljena je prava stvar...

Napisala i snimila Leida PARLOV

Hrvatska ratna mornarica, poznato je, veliku pozornost pridaje razvoju sporta i njegovojo promociji među svojim djelatnicima. Organizirali su, bili domaćini i uspešno sudjelovali na brojnim natjecanjima. Skrbe i o uređenju sportskih terena, opremanju dvorana i teretana. Išli su i korak dalje. Dok je brod Andrija Mohorovičić bio na remontu, preuredili su dvije brodske prostorije u pravu teretanu. Istina malu, ali dovoljnu da u njih stane pet sprava - klupa s utezima, multisprava, steper, bicikl i simulator veslanja. Ideja je potekla od poručnika bojnog broda Vlade Zoke, zapovjednika broda i poručnika bojnog broda Luke Mihanovića, zapovjednika pogonskog brodskog odreda - kape na BŠ 72. Namjera je bila da se višednevni boravak na moru posadi učini što kvalitetnijim i sadržajnijim. Sudeći prema reakciji posade, napravljena je prava stvar. Tim prije jer je to prvi naš brod koji ima tako opremljen prostor za vježbanje.

Ranije neiskorištene dvije brodske prostorije preuređene su u teretanu s pet sprava

"Doista nam je bila želja napraviti teretanu na brodu. Brod je često izvan maticne luke. Lani je to bilo više od četiri mjeseca, pa smo dugo razmišljali kako unaprijediti život posade na njemu tijekom plovvidbe. Kako je svaki remont prigoda i za obogaćivanje broda dodatnim sadržajima, ovaj put smo htjeli napraviti nešto novo, što nitko nema, a što bi posadi omogućilo da se osjeća ponosnije a i da im se život i rad na brodu učini kvalitetnijim. Zaključili smo da bi tereta-

na bila vrlo dobro rješenje", kazao nam je poručnik bojnog broda Mihanović. Cijeli posao napravljen je u suradnji sa šibenskim brodogradilištem Nautic Centar Prgin (NCP) koje je izvodilo remont. Posada je pripremila prostor, postavljeni su novi podovi i morski vez za sprave, jer sve na brodu mora biti fiksirano. Tako je dotad neiskorišten prostor prenamijenjen u teretanu. Treba napomenuti da je Andrija Mohorovičić naš najveći ratni brod, pa je imao i najviše mogućnosti za realizaciju te ideje. Sprave i radovi na preuređenju brodskih prostora u mjesto gdje će se u zdravom tijelu razvijati zdrav duh donacija su šibenskog brodogradilišta. Posada, koja do kraja radova nije znala o čemu je riječ, bila je vrlo ugodno iznenadena. A kako i ne bi. Teretana će itekako dobro doći onima koji se i inače bave takvim oblikom rekreacije, a bit će dosta i onih kojima će to biti povod da započnu s vježbanjem. ■

Jure Jajčanin, kadet četvrtog naraštaja i autor zbirke pjesama *Bez riječi, bez imena*

Iako izgleda nespojivo, ljubav prema stihu, vojni poziv i građevina kad se malo zagrebe po površini i bolje upozna Juru sve dobiva neki novi smisao. Što se tiče vojske, vojna tradicija je već dugo u njegovo obitelji...

Kadet, student i pjesnik

Leida PARLOV

ovi moji stihovi samo su puko traženje onog izgubljenog zrna ljubavi, samo želja da nekako priopomognem boljšitku svijeta - stoji u prologu zbirke pjesama *Bez riječi, bez imena* autora Jure Jajčanina. Kadet četvrtog naraštaja, student druge godine Građevinskog fakulteta i pjesnik, Dalmatinac iz Vrane kod Biograda Jure je u svom pjesničkom prvijencu objavio pjesme koje su nastale od njegove 16 do 18 godine. Ljubav, zavičaj, rat, stradanja, smrt, teme su njegovih pjesama. Nijednu svoju pjesmu ne zna napamet. Ne sjeća se kad je prvu napisao, a piše ih svakodnevno na papiru uz kavu, u stankama, nakon neprospavanih noći... Nikad ih ne prepravlja. Dosta ih je Jure i bacio jer kako kaže svaki pjesnik osjeti kad je neka pjesma dobra, a kad nije. Uzori su mu Baudelaire i A.B. Šimić za koga kaže da se kao komet kratko javio na hrvatskoj sceni, ali je ostavio svjetli trag.

Iako izgleda nespojivo, ljubav prema stihu, vojni poziv i građevina kad se malo zagrebe po površini i bolje upozna Juru sve dobiva neki novi smisao. Što se tiče vojske, vojna tradicija je već dugo u njegovo obitelji. Pradjed Jure ratovao je na Soći gdje je bio ranjen, djed Jure sudionik je II. svjetskog rata, a tata koji nema ime Jure sudjelovao je u Domovinskom ratu. "Zapravo sam dosta rano znao da ću završiti u vojsci. Nisam o tome nikome govorio, a kad sam video natječaj za projekt Kadet, prijavio sam se. Za građevinu sam se odlučio jer mi od svih fakulteta koji su se tražili u programu kadet najviše odgovara," kaže Jure. Na pitanje kako je zadovoljan projektom Kadet odgovara da on inače misli kako sve što vode ljudi nije savršeno, ali i napominje "molim vas nadite mi još neki projekt u

sklopu kojeg je studentu osiguran smještaj, tri obroka dnevno, sve knjige. Ne bih htio idealizirati, ali ovo je jako dobar način školovanja i mi zapravo nismo ni svjesni koliko nam MORH daje. U nas se mnogo ulaže."

Kad je o fakultetu riječ, studiranje po Bolonjskom procesu mu ne predstavlja problem. "Ne učim mnogo, ali radim

svakodnevno tako da mi sustav *Bolonje* i odgovara. Na prvoj godini nisam izašao ni na jedan ispit, sve sam dao kolokvijima", ističe Jure koji ima i još jednu "ljubav" a to je povijest. Šest godina sudjelovao je na natjecanjima iz povijesti, a jednom je na županijskom natjecanju osvojio prvo mjesto. Zadovoljan je prijamom svoje prve zbirke pjesama kod čitalačke publike. Iako nije imao promociju, jer kaže uz obvezne na fakultetu i vojsci nema vremena, već se prodalo 200 od 350 primjeraka koliko je tiskano.

U pripremi ima i drugu zbirku pjesama koje su nastale od njegove 18 do 20 godine. Teme su Dalmacija, ljubav prema rodnom kraju. Velika je vjerojatnost da će nakladnik biti Matica hrvatska koja mu je ponudila i da neke svoje radove objavi u njihovom godišnjaku Kola. Jedna pjesma mu je i uglazbljena. I to nije sve. Jure trenutačno piše i roman. Tema je rat, a od tri dijela već su gotova dva. Očekuje da bi ga mogao završiti u ožujku. Ako sve bude u redu, za tri godine završit će Časničku ško-

■ *Jure trenutačno piše i roman. Tema je rat, a od tri dijela već su gotova dva*

lu i postati poručnik. Želi napredovati u vojnoj karijeri, jer za vojsku treba imati neku unutarnju motivaciju, a za njega je to, iako kaže da zna kako to zvuči kao klišće, istinska ljubav prema domovini. Nadamo se da će Jure uspjeti u svojoj namjeri i želji, ali i da će uvijek naći vremena za pisanje koje oplemenjuje njegov vojni poziv. ■

Kadeti u humanitarnoj akciji za Specijalnu bolnicu za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra

Ljudska toplina onima kojima je najpotrebnija

“Svojim dolaskom humanizirate problem kronično bolesne djece. Upoznajete se s njima i osvjećujete sebe i svoju bližu okolicu o tome što je naša realnost. Oni su tu, a ovakvi posjeti im pokazuju da nisu odbačeni, da netko ipak o njima razmišlja”, rekao je dr. Weiss, vidno zadovoljan što je skupina mladih ljudi, i to iz Oružanih snaga, pokazala zanimanje za te naše najmlade, teško bolesne sugrađane

—Napisala i snimila Leida PARLOV—

Kadeti s ravnateljem bolnice

T eško je opisati radost koja se osjeti kad se učini dobro djelo. Tim više ako svojim činom, toplom ljudskom gestom, ma koliko ona mala bila, usrećimo dječcu i to onu bez doma, obitelji, roditelja ili teško bolesnu. Upravo to napravili su naši kadeti. Pokrenuli su humanitarnu akciju, u nju uključili i djelatnike Kadetske bojne, prikupili novce, kupili poklone i odnijeli ih djeci s najtežim tjelesnim i mentalnim oštećenjima u Specijalnoj bolnici za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra. U bolnici ih trenutačno ima 116 iz cijele Hrvatske, a o njima se brine brižno i požrtvovno osoblje bolnice na čelu s ravnateljem pedijatrom dr. med. Željkom Weissom. Uz njih se o djeci brinu i volonteri iz Italije. Kroz bolnicu ih je dosad prošlo 3000. Oni nisu stručnjaci, ali im daju itekako potrebnu ljubav i toplinu. Jer, kaže dr. Weiss, djeca su željna događanja. Možda nisu dokraj svjesni tko ste i što ste, ali osjete lepršavost i to im godi. U pravnji ljubaznog osoblja bolnice, kadeti su obišli bolesničke sobe u kojima je svaki dječji krevetić priča za sebe. Obilazak nabijen emocijama, koji tjera na razmišljanje o potrebi pomaganja bolesnima i nemoćnima. Dirljiviji to više što je riječ o djeci koja su od gotovo prvog

dana života, pa do uvijek prerane smrti, vezana za krevet. Bili su i u sobi za dnevni boravak i igraonici, gdje se oni malo manje nepokretni mogu iigrati.

“Svojim dolaskom humanizirate problem kronično bolesne djece. Upoznajete se s njima i osvjećujete sebe i svoju bližu okolicu o tome što je naša realnost. Oni su tu, a ovakvi posjeti im pokazuju da nisu odbačeni, da netko ipak o njima razmišlja”, rekao je dr. Weiss, vidno zadovoljan što je skupina mladih ljudi, i to iz Oružanih snaga, pokazala zanimanje za te naše najmlade, teško bolesne sugrađane. Vrijeme provedeno u bolnici brzo je proteklo, a od djece i bolničkog osoblja kadeti su se oprostili uz obećanje da će ponovno doći. Inače, ovo je već druga humanitarna akcija koju su organizirali kadeti Kadetske bojne Časničke škole. Prva je pokrenuta na inicijativu kadetkinje Jasmine Dvoršak i kadeta Perice Vukovića prije dvije

godine. Tada su posjetili djecu u Domu za nezbrinutu dječu u Nazorovoj u Zagrebu. A namjera im je tako nastaviti i dalje. Jer dobra djela treba raditi sada i odmah, ako ni zbog čega onda zato što je život kratak i nemamo previše vremena da bismo usrećili srca onih što uz nas putuju. ■

Ovo je druga humanitarna akcija kadeta, namjera im je tako nastaviti i dalje

Vježba LOGEX-07 u Taktičko-simulacijskom središtu

Od 9. do 16. studenoga OSRH je bio domaćin logističke vježbe "LOGEX-07", održane u sklopu multilateralnih aktivnosti uz potporu SAD-a sa svrhom razvijanja regionalne obrambene suradnje u sklopu Američko-jadranske povelje.

Bila je to računalno podržana vježba održana u Taktičko-simulacijskom središtu HKoV-a, radi uvježbavanja stožernog osoblja zemalja potpisnika A-3 (Hrvatske, Albanije, Makedonije) u premještanju, prihvatu, razmještanju i planiranju daljnog pokreta te povratku zamišljene brigade u potporu NATO vođenoj, UN odobrenoj misiji izvan zone odgovornosti. Vježba je zemljama sudionicama dala uvid u trenutačni status logistike u skladu s

nacionalnim partnerskim ciljevima. Sudjelovalo je 15 albanskih, 36 hrvatskih i 18 makedonskih časnika koji su prošli prethodnu pripremu-obuku provedenu kao i sama vježba uz vodstvo Američkog zapovjedništva za Europu (US EU-COM) i Američkog združenog zapovjedništva (US JFCOM) te uz sudjelovanje časnika-logističkih eksperata iz NATO škole u Oberammergauu. Tijekom vježbe, 14. studenoga, održan je i Dan uvaženih gostiju, čiji je domaćin bio zamjenik načelnika GS OSRH-a, general pukovnik Slavko Barić. Između ostalih, vježbu su tada obišli i albanski veleposlanik Qazimi

snimio T. BRANDT

Pellumb, glavni inspektor OSRH-a general pukovnik Marijan Mareković te niz gostiju iz Albanije, Makedonije, NATO-a i spomenutih američkih zapovjedništava.

D. VLAHOVIĆ

Studijsko putovanje visoke dočasničke izobrazbe

snimio Tomislav KASMIĆ

Tijekom studijskog putovanja od 15. do 18. studenog a polaznici Visoke dočasničke izobrazbe posjetili su vojni poligon Gašinci, Osijek, Batinu i Vukovar.

Na vojnom poligoni "Gašinci" predstavnici GOMBR-a upoznali su polaznike VDI s ustrojem i zadaćama svoje brigade te planovima razvoja poligona. O malo poznatoj, a vojno važnoj Batinskoj bitki iz II. svj. rata, te borbenim djelovanjima na području Baranje i Osijeka 1991. govorila je kustosica muzeja Marina Brkić. Za posjetu Osijeku, pod vodstvom prvog dočasnika Zapovjedništva za obuku i doktrinu, polaznici su kratko upoznali povijest grada i obišli staru gradsku jezgru. Kroz grad heroja - Vukovar, kroz ključne točke obrane u jesen 1991., Memorijalno groblje iz Domovinskog rata, Velepromet, Spomen-područje Ovčaru i Trpinjsku cestu polaznike je stručno vodio pukovnik Antun Dugan. Paljenjem svijeća polaznici su odali počast i iskazali zahvalnost vukovarskim herojima. U koloni sjećanja 18. studenoga polaznici i djelatnici VDI prošli su ulicama Vukovara od Opće bolnice do Memorijalnog groblja žrtava iz Domovinskog rata.

D. MATAIJA

Izaslanstvo HVU-a na obljetnici pogibije Nikole Zrinskog

Na poziv Matice hrvatske, ogranknik Čakovec, izaslanstvo HVU-a "Petar Zrinski" bilo je 18. studenoga na svečanosti obilježavanja 343. obljetnice pogibije Nikole Zrinskog i 10. obljetnice blagoslova kapele Majke Božje na nebo uznesene. Svečanost je održana u mjestu Gornji Kuršanec, općina Nedelišće, u Međimurskoj županiji.

U izaslanstvu su bili kadeti i kadetkinje Kadetske bojne, vojnici i vojnikinje 7. naraštaja Temeljne časničke izobrazbe Časničke škole i časnici HVU-a "Petar Zrinski". Izaslanstvo je položilo vijenac i zapalilo svjeću na spo-

meniku hrvatskom banu Nikoli Zrinskom pridruživši se mještanima koji taj događaj svake godine svečano obilježavaju.

Osim izaslanstva HVU-a "Petar Zrinski", vijenac je položilo i izaslanstvo Vojnog učilišta "Nikola Zrinski" iz Budimpešte. Nakon toga je služena misa u mjesnoj kapeli u spomen banu Nikoli Zrinskom i svim hrvatskim braniteljima. HVU "Petar Zrinski", koje planski njeguje hrvatsku vojnu tradiciju, preuzeo je obvezu da i dalje surađuje sa zrinskom gardom i organizatorima ove obljetnice.

OJI

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE
SLUŽBA ZA UGOVARANJE I NABAVU**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

za popunu slobodnih ustrojbenih mjeseta u Službi za ugovaranje i nabavu:

1. Viši stručni savjetnik za pravne poslove

- VSS, Pravni fakultet
- 10 godina radnog iskustva
- položeni DS
- poznavanje engleskog jezika
- 1 izvršitelj

2. Stručni savjetnik za robe i usluge tehničke i prometne struke

- VSS, tehnički ili ekonomski smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DS
- 1 izvršitelj

3. Stručni savjetnik za telekomunikacijsku i elektroničku opremu i materijal

- VSS, ekonomski ili elektronički smjer

- 5 godina radnog iskustva
- položen DS
- 1 izvršitelj

4. Stručni savjetnik za projektnu i tehničku dokumentaciju

- VSS, arhitektonski ili građevinski smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DS
- 1 izvršitelj

5. Stručni savjetnik za informatičku i uredsku opremu i materijal, grafičke usluge, tiskanice i tisk

- VSS, ekonomski ili informatički smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

6. Stručni suradnik za opskrbna sredstva i opremu

- VSS, ekonomski ili tehnički smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

7. Stručni suradnik za izgradnju vojnih i drugih objekata

- VSS, građevinski ili ekonomski smjer

- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

8. Viši stručni referent za izradu periodičnih izvješća

- VSS, informatičkog smjera
- vježbenički staž - 14 mjeseci
- 1 izvršitelj

Natječaj je otvoren do **31. prosinca 2007.**

Za sve informacije s internim natječajem kontakt telefon je **4567-650.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER OSRH
PERSONALNA UPRAVA**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

za upućivanje časnika OSRH-a u mirovne misije UN-a u 2008./2009.

OPĆI UVJETI:

- najmanje pet godina službe u OSRH-a na časničkoj dužnosti
- manje od 50 godina života
- povoljna ocjena zdravstvene sposobnosti za službu u mirovnoj misiji
- poznavanje traženog stranog jezika > 70% ALCPT
- ispunjena izjava o dragovoljnosti
- položen vozački ispit "B" kategorije
- osobni čin: poručnik - pukovnik
- za dužnosti vojnih promatrača završen tečaj za vojne promatrače UN-a, a po mogućnosti napredna časnička izobrazba; za stožerne časnike najmanje tečaj za stožerne časnike UN-a, a po mogućnosti Zapovjedno-stožerna škola.

Raspis s konkretnim misijama, dužnostima i uvjetima dostavljen je svim ustrojbenim cjelinama MORH-a i OSRH-a dopisom

Personalne uprave (J-1) GS OSRH, KLASA: 018/07-01/1, URBROJ: 512-06J1-0202-07-503 od 30. listopada 2007.

Detaljne informacije i sadržaj raspisa časnici trebaju zatražiti kod nadležnih personalnih djelatnika u svojim ustrojbenim cjelinama.

Prijave kandidata s ispunjenom izjavom o dragovoljnosti i tiskanicom uz prijavu za mirovne misije treba putem nadređene ustrojbene cjeline dostaviti Personalnoj upravi (J-1) GS OSRH do **18. prosinca 2007.**

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon **01/66 31-128, 31-568 i 31-168.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

za popunu upražnjenih radnih mjeseta

1. VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA RAZVOJ I ANALIZU STANDARDA I NORMATIVA - 1 IZVRŠITELJ

Uvjeti:

- VSS / tehnički smjer
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSp: 91001
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

1. STRUČNI SAVJETNIK ZA RAZVOJ KODIFIKACIJSKOG SUSTAVA - 1 IZVRŠITELJ

Uvjeti:

- VSS / tehnički smjer
- ustrojbeni čin: bojnik
- VSSp: 91001
- 5 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati iz ustrojstvenih cjelina Ministarstva obrane mogu dostaviti do **20. prosinca 2007.** na adresu: Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb, a kandidati iz ustrojstvenih cjelina Glavnog stožera OSRH i OSRH putem Personalne uprave GS OSRH, Sarajevska bb, (vojarna "Croatia"), 10 000 Zagreb

Virtualni trening

vjernog virtualnog trening programa baziranog na tehnologiji MMOG (Massively Multiplayer On-line Game). Iako je prvotna nakan razviti tu tehnologiju za obuku u borbi protiv eksplozivnih naprava, ona će se moći prilagoditi i za druge vrste vojnih simulacija.

Forterra će osigurati stručnu ekspertizu i tehnologiju u području multiplayer videoigara, a to vrijedi i za uporabu posebnih tehnologija koje je tvrtka dosad već razvila.

Takva je npr. tehnologija OLIVE (On-Line Interactive Virtual Environment), koja omogućava brz razvoj skalabilnih, realističnih, kolaborativnih 3D solucija, koje se jednostavno mogu prilagoditi od uporabe za samo jednog korisnika do umrežavanja u simulirane okoline s više tisuća istodobnih korisnika.

M. PETROVIĆ

AMERIČKA tvrtka Forterra Systems, jedna od vodećih na području virtualnih simulacija, sklopila je ugovor s laboratorijem za združeno napredno distributivno učenje (JADL - Joint Advanced Distributed Learning), prema kojem će tvrtka voditi istraživački tim. Zadaća je tima otkriti metode koje će omogućiti interoperabilnost, dostupnost i iskorištivost posebnog programskega

modela za unapređenje virtualnih simulacija.

Aktivnosti će uključiti instruktivnu inženjersku studiju, kojom će se odrediti optimalni način uporabe modela za simuliranje obuke za dje-lovanje prilikom napada eksplozivnim naprava raznih vrsta. Nakon studije uslijedit će razvoj i izrada funkcionalnog prototipa. Istraživanje će biti usmjereno na razvoj vrlo

Mađarska domaćin SAC programa

SREDINOM studenoga NATO je odabrao Mađarsko ratno zrakoplovstvo, odnosno zrakoplovnu bazu Papa, za domaćina SAC (Strategic Airlift Capability) programa. U tu zrakoplovnu bazu, na zapadu Mađarske, u idućem razdoblju bit će uloženo 30 milijuna američkih dolara kako bi se prilagodila za novu namjenu - a to je NATO-ova platforma za strateški zračni most prema Afganistanu i Iraku. Uz bazu Papa kandidati su bili i njemačka zrakoplovna baza Rammstein i rumunjska zrakoplovna baza Konstanca, a uz finansijska ulaganja i opremanja zrakoplovne baze, grad Papa će moći uživati još jednu kvalitetu SAC programa a to je otvaranja novih radnih mesta u bazi, a očekuje se kako će biti zaposleno između 300 i 500 osoba.

Strategic Airlift Capability prvi put spomenut je tijekom rujna 2006., da bi se tijekom NATO samita u Rigi o

njemu ozbiljno raspravljalo. Krajem lipnja ove godine zemlje članice NATO saveza suglasile su se oko odluke o osnivanju agencije koja će biti operativno tijelo provedbe SAC programa, kojem je temeljni cilj pružanje strateškog zračnog transporta za 15 zemalja članica NATO saveza, te za dvije zemlje članice programa Partnerstvo za mir (Bugarska, Češka, Danska, Estonija, Mađarska, Italija, Latvija, Litva, Nizozemska, Norveška, Poljska, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Sjedinjene Američke Države, Švedska i Finska). Uz to, dogovorena je i nabava tri strateška transportna aviona C-17 Globemaster III, a prvi bi avion bio isporučen sredinom 2008. dok bi preostala dva bila isporučena tijekom 2009. kada se i očekuje da SAC program dosegne svoju punu operativnu sposobnost. Uz strateški zračni

lift prema Afganistanu i Iraku, namjera NATO-a je da programom pruža transportnu podršku svim zemljama članicama SAC inicijative, raznim drugim potrebama NATO saveza ali i Europske unije.

Transportni avioni C-17 Globemaster III mogu maksimalno ponijeti do 77,5 tona korisnog tereta, dok maksimalni dolet iznosi 5200 km (C-17ER). SAC-ove avione letjet će međunarodne posade koje će proći istu obuku kao i američke, kanadske i britanske posade Globemastera.

I. SKENDEROVIC

Zaštitne naočale Genesis X2

TVRTKA Uvex, poznati proizvođač zaštitne opreme za razna sportska područja, predstavila je nove zaštitne naočale Genesis X2 koje su pogodne i za vojnu uporabu. Genesis X2 kombiniraju dobra zaštitna svojstva s pomno doradjenim dizajnom kako bi uz balistička imale i modno-stilska svojstva. Okvir naočala načinjen je od posebnog silikonskog materijala, koji osigurava dobre mehaničke osobine i malu masu.

Proizvođač namjerava ponuditi korisniku zaštitne naočale koje će se moći nositi kao dio zaštitne opreme, ali i u slobodno vrijeme u potpuno neopasnom okružju.

Pri konstrukciji su rabljene najmoderne tehnologije i materijali kako

bi se, prilagodbom korisniku, postigla velika udobnost nošenja.

Izgled naočala je sportski i ne odskače od obrisa slične kategorije naočala za slobodno vrijeme. No, uporabljeni materijali omogućuju iznimnu čvrstoću i otpornost u skladu s vojnim balističkim testovima za otpornost na udar.

Leće osiguravaju zaštitu od UV zračenja i dostupne su u različitim bojama i s dodatnim slojevima koji dodatno povećavaju učinkovitost naočala i otpornost na udar. Korisnik je tako zaštićen od štetnog UV

zračenja, a oko je zaštićeno od raznih manjih letećih predmeta.

Sveobuhvatna zaštita očiju postaje sve važnija osobito za vojnike koji sudjeluju u mirovnim misijama. U većini misija oči su izložene snažnom sunčevu svjetlu, ali i opasnostima od mina i bombi koje su postale prevladavajući način ugrožavanja života pripadnika mirovnih misija.

M. PETROVIĆ

Nove slike Z-10

ODNEDAVNO se u svjetskom tisku mogu vidjeti nove slike prototipa novog kineskog borbenog helikoptera Z-10. Ono što je zasad poznato, riječ je o trećem dosad izrađenom prototipu, koji nosi oznaku Z-10-03A. Prvi put su to iznimno čisti snimci, koji tako mogu potvrditi brojne dosadašnje pretpostavke i postaviti nova pitanja. Temeljno je zamišljen kao borbeni helikopter za blisku zračnu potporu postrojbama KoV-a, ali helikopter Z-10-03A ima određene mogućnosti za zračnu borbu.

Može se vidjeti kako je dizajn helikoptera dosta napredovao, mada i

dalje ostaju iste temeljne odlike poput klasičnog dizajna helikoptera s uskim presjekom trupa RRCS (reduced radar cross section) svojstva, sa izdignutom konfiguracijom kabine, odnosno tandemskim smještajem dvočlane posade. Helikopter ima vrlo ro-

bustan neuvlačeći stajni trap tipa trickl, a bočno na trup letjelice postavljena su kratka krila. U nosu helikoptera je instalacija zrakoplovnog topa, zasad nepoznatog kalibra i proizvođača. Na letjelici se može, za dosadašnja kineska iskustva, uočiti vrlo inovativan dizajn glavnog i repnog rotora, odnosno glavni rotor čini petokraka konfiguracija dok je repni četverokraki rotor "X" tipa. Prema fotografiji pogonsku skupinu čine dva motora. Sada je sasvim izvjesno kako pogonsku skupinu čine dva turbovratilna motora PT6C-67C kupljena od Pratt & Whitney Cana-

da, svaki jakosti 1531 KS. Po petokrakoj konfiguraciji glavnog rotora prepostavlja se kako je uspostavljena i suradnja s konzorcijem Agusta-Westland. Na to može upućivati i činjenica kako je nedavno u Kini pokrenuta linija za sklapanje helikoptera A109, odnosno da se u Kini intenzivno promovira helikopter Agusta Bell AB 139.

Na slici se jasno vidi protuoklopni projektil HJ-10. To je samostalni kineski projekt protuoklopног navođenog projektila zadnje generacije, koji se svojim odlikama može svrstati u kategoriju projektila AGM-114 Hellfire, kojem je sličan svojim performansama, prije svega u dometu i ubojitosti. Na gornjem dijelu nosne sekciјe može se vidjeti i mala FLIR turela, odnosno kombinirani senzorski paket za ciljanje i navigaciju. Od naoružanja, Z-10-03A na sebi ima i jedan jednocijevni top kalibra 23 mm. Za zračnu borbu Z-10-03A nosi kineski projektil zrak-zrak TY-90. Procjene govore kako je Kina dosad proizvela osam letjelica Z-10.

I. SKENDEROVIC

Vjetrobran VEE

BRITANSKA tvrtka BAE Systems razvila je poseban vjetrobranski sustav VEE (Vehicle Emergency Escape) namijenjen brzom napuštanju vozila u slučaju nužde. Vjetrobran VEE je jeftin i učinkovit alat za povećanje sigurnosti posada lakih okopnih vozila u opasnim područjima, gdje je povećana mogućnost incidenta kao što su bombaški napadi i prevrtanja.

VEE omogućuje posadi lako oklopno vozilo (kao što je okopljeni Humvee ili slično vozilo) brzo uklanjanje balističkog vjetrobrana, za oko pet sekundi, te brz izlazak iz vozila u slučaju nužde.

BAE Systems je s američkom kop-

nenom vojskom (US Army) sklopio ugovor vrijedan 12,5 milijuna američkih dolara za dostavu 1000 kompleta vjetrobrana VEE i još 2000 rezervnih vjetrobranskih panela za opremanje lakih oklopnih vozila Humvee M1114. Dostava vjetrobrana VEE predviđena je do kraja 2007. godine.

VEE je za uporabu na M1114 odobren nakon brojnih rigoroznih testiranja, kojima je potvrđena iskoristivost i dobra zaštita posade tijekom uobičajene operativne uporabe. Testovi su provedeni tijekom ljeta 2007. u testnom središtu Aberdeen i potvrdili su dobre značajke vjetrobrana. VEE odgovara zaštitnim i balis-

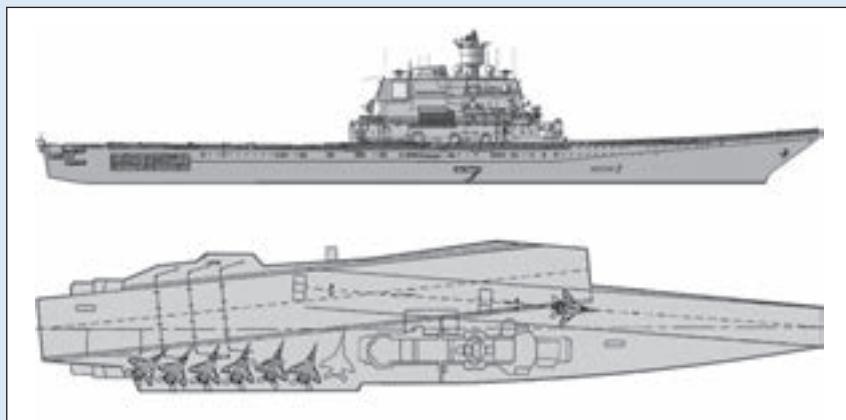

tičkim značajkama oklopa na M1114, a postavlјat će ga postrojbe za održavanje vozila na terenu.

Tvrta nastavlja razvoj sustava VEE i nastoji ga prilagoditi i drugim vozilima, kao što su američki taktički kamioni FMTV i MTV te nova generacija zaštitnih vozila MRAP.

M. PETROVIĆ

Kašnjenje indijskih programa nosača zrakoplova

INDIJSKA mornarica suočena je s kašnjenjem isporuke dvaju najvećih brodova u svojoj floti. Iz različitih izvora bliskih mornaričkim krugovima potvrđene su vijesti o kašnjenu isporuke ruskog nosača zrakoplova za oko dvije godine. Originalnog imena Admiral Gorshkov, nakon primopredaje, bit će preimenovan u INS Vikramaditya. U skladu s potpisanim ugovorom, svečana primopredaja nosača zrakoplova trebala se održati u kolovozu ove godine, no kako izvori navode, brod neće biti spreman najmanje do 2010. INS Vikramaditya trenutačno je u fazi modernizacije u ruskom brodogradilištu Sevmašpedprijatie u Sverod-

vinsku. Glavne značajke ruskog nosača zrakoplova jesu maksimalna istisnina od oko 45 500 tona, dok standardna istisnina iznosi 38 000 tona, uz duljinu preko svega 273,1 m, širinu 31 m i gaz 8,2 m. Brzinu od 32 čvora postiže uz propulzijsko postrojenje, koje se sastoji od četiriju parnih turbina, ukupne snage 104,4 MW, s jednako toliko osovina i propelera, a pri brzini kretanja od 18 čvorova ima autonomiju od 13 500 nautičkih milja. Trenutačno poznato naoružanje sastojiće se od 8 CADS-N-1 Kashtan sustava za blisku borbu, a paluba će primati zrakoplove MiG-29K, HAL Tejas, Sea Harrier, Ka-31 'Helix' i

HAL Dhruv. Sam brod bit će podvrgnut značajnim strukturnim promjenama kao i izmjeni borbenog sustava i naoružanja. Nadalje, propulzijsko postrojenje očekuje veliki remont zbog požara koji je izbio 1994. godine.

Drugi program u kašnjenju jest nosač zrakoplova klase Vikrant, brod koji je potpuno djelo indijskih stručnjaka, a gradi se u brodogradilištu Cochin Shipyard Ltd u južnoj Indiji. Rezanje prvog čelika za trup započelo je u travnju 2005. a početak gradnje trupa očekivao se u listopadu iste godine. No, ne očekuje se da gradnja počne do kraja 2008. pa će i ulazak broda u aktivnu službu kasniti barem tri godine iza predviđene 2014. Rad na projektnoj i radioničkoj dokumentaciji oduzeo je mnogo više vremena nego što je bilo predviđeno, pa je također došlo do kašnjenja u isporuci materijala i potrebne opreme za početnu fazu gradnje nosača zrakoplova. Nosač zrakoplova klase Vikrant indijsko je najveće i najkompleksnije plovilo ikada projektirano i građeno, uz karakteristike duljine 252 m, širine 58 m, gaza 8,4 m i istisnine 37 500 tona.

M. PTIĆ GRŽELJ

Daring na pokusnoj plovidbi

PRVI od šest protuzrakoplovnih razarača istoimene klase Daring, poznatih i pod oznakom Type 45, isplovio je sredinom srpnja iz brodogradilišta Scotstoun u Glasgowu tvrtke BAE Systems na seriju ugovornih ispitivanja i pokusnu plovidbu u trajanju od gotovo mjesec dana. Tijekom prve plovidbe, ispred sjeverne i zapadne obale Škotske, ispitani su integrirani električni propulzijski sustav pri maksimalnoj snazi uz kombinirani rad s dizelskim motorima i plinskim turbinama (CODLAG) kako bi se postigla predviđena maksimalna brzina od 29 čv.

Kako bi se ispitao, a ujedno i potvrđeno strukturni integritet broda top, tijekom ispitivanja je ispaljeno oko 360 komada streljiva iz pramčanog topa Vickers Mk 8 kalibra 114 mm i dva topa DS30B Oerlikon kalibra 30 mm. Doduše, glavno naoružanje razarača, protuzračni raketni sustav

Principal Anti-Air Missile System (PAAMS), koji rabi projektille Aster 15/30 iz okomitih lasera DCN Silver A50, tek je u početnoj fazi integracije na brod te se testiranje ovog sustava ne očekuje prije službenog ulaska u operativnu službu britanske kraljevske ratne mornarice tijekom prosinca 2009. Uz navedeno,

naoružanje će činiti i osam protubrodskih vođenih projektila Storm Shadow. Nakon inicijalne pokusne plovidbe, Daring se vratio u Glasgow na preostalo opremanje i završna ispitivanja, što pretodi primopredaji naručitelju krajem 2008. godine.

Šest razarača naručenih po cijeni od šest milijardi funti (12,24 milijarde dolara), od prvotno planiranih dvanaest, postupno će zamijeniti šest od osam sada već zastarjelih razarača Type 42 od 2009. do 2013. godine.

Glavne brodograđevne značajke razarača klase Daring jesu standardna istisnina 5800 tona, dok je puna 7 200 t, uz duljinu preko svega 151 m, širinu 20 m i gaz 4,8 m. Projektom je omogućen smještaj za 60 vojnika, a krmena paluba je dovoljno prostrana za helikoptere tipa Merlin.

M. PTIĆ GRŽELJ

IZRAELSKA tvrka Elbit objavila je sredinom studenoga kako je sklopila novi ugovor, vrijedan 30 milijuna američkih dolara, za isporuku Izraelskim obrambenim snagama nove količine bespilotnih letjelica Hermes 450. U Izraelskim obrambenim snagama te letjelice nose naziv Zik (hrv. Iskra), i trebale bi biti isporučene tijekom idućeg trogodišnjeg razdoblja. Letjelice bi na određeni način trebale biti most za uvođenje

Novi izraelski Hermesi

u inicijalnu operativnu uporabu novog bespilotnog sustava Hermes 900, s čijim je razvojem Elbit nedavno završio i prvi put ga je službeno predstavio široj svjetskoj javnosti tijekom ovogodišnjeg Le Bourgeta. Hermes 900 je također MALE (Medium Altitude long Endurance) bespilotni sustav, koji je sa svojim taktičko-tehničkim odlikama između Hermes-a 450 i dvomotorne bespilotne letjelice Hermes 1500, a s performansama se može mjeriti s bespilotnim sustavima kao što su Heron 2 i Predator MQ-1. Možda ova zadnja usporedba privlači dosta pozornosti, jer se na dosad raspoloživim slikama Heron 900 može vidjeti sa čistom konfiguracijom krila, dok Predator MQ-1 na svojim krilima može nositi navođene projektille Hellfire,

odnosno laserski navođene bombe GBU-12. U odnosu na nižu inačicu, Hermes 900 može ponijeti znatno više korisnog tereta, do 300 kg, pri čemu je maksimalna težina na polijetanju 970 kg. Raspon krila je 15 m, dok za pogonski rabi Rotax 914 od 100 ks. Elbit navodi kako je model 900 u dosta pojedinosti komplementaran sa serijom 450, a kao jedan od primjera za to je i ista zemaljska postaja UGCS (Universal Ground Control Station). Uz to, imat će i IATOL (Independent Auto Takeoff and Landing) sustav za autonomno polijetanje i slijetanje.

U svojim kupolama moći će nositi bogati senzorski paket opreme, satelitski komunikacijski terminal, paket za elektronsko ratovanje, ATC (Air Traffic Control) radio, radioreljef i IFF transponder.

I. SKENDEROVIC

Izraelska vojska u idućem desetljeću: Tefen 2012

Trećeg rujna ove godine izraelski načelnik glavnog stožera odobrio je petogodišnji plan nabave za Izraelske obrambene snage (Israel Defence Force - IDF) pod nazivom Tefen (leopard) 2012. Plan treba odobriti i izraelska vlada, što je planirano za siječanj 2008.

Vedran SLAVER

P lanira se utrošiti 60 milijardi dolara na novu opremu od 2008. do 2012. godine. Program odražava oslanjanje IDF-a na povećanu vojnu pomoć SAD-a od oko 30 milijardi dolara u idućih deset godina, što će vjerojatno imati iznimno velik utjecaj na odluke o nabavi ponajprije američke opreme. Druga važna ideja-vodilja pri kreiranju Tefena je hladan tuš iskustava iz prošlogoljetnog II. izraelsko-libanonskog rata. Drugi izraelsko-libanonski rat doveo je do dosta preispitivanja na izraelskoj strani. Iako se može reći da je Izrael taj sukob dobio, bar svojevrsnom pasivizacijom Hezbolaha neko vrijeme, doživio je i nekoliko neugodnih iznenadjenja, pa su na vidjelo izašle određene slabosti IDF-a.

Kako je teško doći do konkretnijih informacija u slobodnim izvorima, sa stajališta promatrača neki izrael-

ski propusti u vojnom i tehničkom smislu mogu se navesti (analiza strateških političkih poteza prelazi okvire ovog teksta):

- Neadekvatna obuka koja je zadnjih godina bila najviše usmjerena na operacije u okupiranim područjima protiv Palestinaca.
- Pričuvne snage su bile zanemarene u obuci i opremanju zbog finansijskih ograničenja i stavljanja naglaska na razvoj novih visokotehnoloških koncepcata ratovanja.
- Zračne snage, iako iznimno uspješne protiv Hezbolahovih raketa zemlja-zemlja velikog i srednjeg dometa (40 - 200 km), nisu uspjеле ništa bitno učiniti protiv lansera raketa kratkog dometa od 107 i 122 mm (u tisku popularno nazvane kačušama). Čak i nakon ulaska većih kopnenih snaga u Libanon, sjeverni dio Izraela je bio na udaru do zadnjeg 33. dana rata.

• Taktička uporaba oklopnih snaga nije bila najuspješnija zbog povremenog nedostatka koordinacije s pješaštvom, inženjerijom i topništvom, posebice u početku sukoba. Nadalje, u početku su se koristili malim snagama u prepadiма, a kad bi naišli na neočekivano jak otpor imali bi gubitke, što je dovelo do stihische eskalacije jer bi i spasilačke akcije (također) zapele na teškom terenu i u dobro pripremljenim zasjedama Hezbolaha. Takav angažman malih snaga negirao je izraelsku nadmoć u manevru, brojnosti i vatrenoj moći i sveo rane bitke na niz akcija u kojima je maksimiziran utjecaj stege, protuoklopog naoružanja i pripreme terena kod snaga Hezbolaha. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Kroz blato i prašinu

Još od doba osvajanja Aleksandra Velikog logistika je bila važan čimbenik ratovanja. S vremenom se njezina važnost povećavala, a danas je redovita (svakodnevna) opskrba postrojbi ključna za uspjeh djelovanja

Pripremio Srećko RADOVIĆ

U suvremenim uvjetima ratovanja kad je naglasak na što većoj uporabi najrazličitijih vozila (kopnenih, morskih i zračnih) važnost logistike je tolika da samo ona može odrediti tko će na kraju pobijediti. Kako to izgleda kad logistika više ne funkcioniра, doživjela je njemačka vojska potkraj II. svjetskog rata. Iako su njemački stručnjaci uspjeli proizvesti oružja koja su bila daleko ispred vremena (i svega što su na raspolaganju imale savezničke vojske), njemačka industrija više nije imala ni sirovina ni čitavih tvornica proizvesti ih u dovoljnim količinama.

Najnovija iskustva iz Iraka pokazala su da je važnost redovite opskrbe snaga na terenu (od pitke vode do streljiva i novih oružanih sustava) presudna. Iako američka vojska masovno rabi transportne avione i helikoptere, još uvek se najveći dio opskrbe obavlja kamionima koji neprestance dovoze raznorazne materijale. Specifičnost rata u Iraku

je u tome što ne postoji čvrsta crta bojišta, pa su logistički kamioni česta meta tamošnjih pobunjenika. Pri tome uspješan napad ne znači samo uništenje kamiona već i njegovog tereta, čija vrijednost može nekoliko puta premašiti vrijednost vozila, a tu su i gubici posada.

Unatoč velikoj važnosti logističke potpore, logistička vozila uvek su bila "siročad" suvremenih vojski. U osnovi to su tek civilni kamioni koji su nekim manjim izmjenama prilagođeni vojnoj uporabi. Zbog toga su više prilagođeni uporabi na dobrim prometnicama nego kretanju izvan njih. Nikad nikome nije palo na pamet napraviti oklopljeni kamion namijenjen logistici. Osim što bi se zbog toga bitno povećala njegova cijena, smanjila bi mu se i nosivost. Prva potreba za postavljanjem oklopa na kamione pojavila se tijekom

devedesetih, njihovom uporabom u mirovnim operacijama, kad neprijatelj ne samo što više nije bio iza "crvene crte" nego često i niste znali tko je. Zbog toga je bio svugdje, čak i kad se činilo da postoji čvrsta crta razgraničenja. Često bi već i to što kamioni prevoze hranu ili nešto slično, bilo dovoljno da se nađu na meti pobunjenika, kriminalaca (švercera) ili izgladnjelog lokalnog stanovništva. Neoklopljeni i teško natovareni bili su laka i poželjna meta. A onda su došli ratovi u Afganistanu i Iraku koji su dodatno povećali potrebe za kamionima koji će posadi pružati bar mogućnost preživljavanja. Proizvođači su brzo prepoznali nove potrebe potencijalnih klijenata i na tržištu se u rekordno kratkom vremenu našao značajan broj oklopljenih kamiona, doduše tek kao inačice standardnih. Ovdje donosimo pogled takvih vozila po državama. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

AIP suparnici iz morskih dubina

Cijena, veličina i operativna kompleksnost učinile su podmornice s nuklearnom propulzijom dostupnima samo uskom krugu zemalja: SAD-a, Rusiji, Velikoj Britaniji, Francuskoj i NR Kini. Zbog toga sve veći broj industrijskih zemalja, ali i bogatijih zemalja Trećeg svijeta razmišlja o modernizaciji svojih podmorničarskih flota novim podvodnim jedinicama sa zračno neovisnom-propulzijom

Igor SPICIJARIĆ

Najveće prodajne uspjehe u posljednjih četrdesetak godina na svjetskom tržištu klasičnih dizel-električnih podmornica postigle su njemačka i ruska (sovjetska) brodograđevna industrija. Svaka od tih zemalja izgradila je u povijesti podmorničarstva više podmornica nego gotovo ostatak svijeta zajedno. Usporedno s vrlo dobro razrađenim marketinškim pristupom i podmorničarskim školama za zainteresirane kupce, te dvije zemlje odavno su za svoje podmornice osigurale stabilno tržište.

U posljednjih deset-dvanaest godina njihovi znanstveni instituti uložili su mnogo vremena i napora u razvoj AIP tehnologija (Air Independent Propulsion). Budući da su Njemačka i Rusija, među tek nekoliko svjetskih ponuđača takve propulzij-

ske tehnologije, jedine zabilježile određen komercijalni uspjeh u prodaji i ponudi AIP podmornica, sasvim se logično nameće pitanje: čije su AIP podmornice bolje? Jesu li to njemačke podmornice tipa 212/U214 ili ruske tipa Lada/Amur?

Svrha ovog teksta je komparativna analiza tehničkih i operativnih sposobnosti ovih podmornica. Vrlo je teško donijeti određen zaključak jer su mnogi ključni tehnički detalji još uvijek vojna tajna. Zahvaljujući današnjoj daleko većoj otvorenosti vojnih izvora nego što je to bilo dok su Europa i svijet bili podijeljeni "čeličnom zavjesom", takvu komparaciju i analizu moguće je provesti na manje-više realnim spoznajama.

Njemačke podmornice tipa U212 rezultat su nastavka razvoja pod-

mornica nastalih na temelju vrlo uspješnog i visoko cijenjenog projekta U209 (prodane 54 plovne jedinice u 11 zemalja). U posljednjih dvadesetak godina XX. stoljeća u Njemačkoj se vrlo ozbiljno radilo na ispitivanju i razvoju zračno-neovisne propulzije koja bi mogla znatno povećati tehničko-operativne mogućnosti podmornica. U uskoj suradnji s domaćim znanstvenim institutima, njemačka mornarica je odlučila koristiti se tzv. PEM FC (Polymer Electrolyte Membrane Fuel Cell), odnosno polimersko-elektrolitičkim membranskim sustavom gorivih ćelija. Sustav su zajedno razvili HDW (Howaldtswerke - Deutsche Werft GmbH) i Siemens. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Projekt Navaho (II. dio)

Iako Navaho projektil nikad nije ušao u operativnu uporabu, njegova se ostavština proteže sve do danas

Domagoj MIČIĆ

Uprvom dijelu teksta na ponešto sažet način opisan je nastanak projekta Navaho od kolovoza 1945. do srpnja 1950. kad je napokon odabrana konfiguracija koja se trebala rabiti i na borbenom sustavu G-38 Navaho. Tako je početkom 1950. važnim dijelom razvoja sustava Navaho postala eksperimentalna bespilotna letjelica X-10 koja je trebala poslužiti za razvoj nadzvučnoga krstarećeg projektila G-38.

Tvrtka North American počela je razvoj X-10 (prvobitne oznake RTV-A-5) u svibnju 1950. sa svrhom testiranja aerodinamike pri velikim brzinama i visinama, strukture i otpornosti na naprezanja koja se javljaju pri tako velikim brzinama, testiranje sustava za navođenje uključujući autopilota i inercijalnog navigacijskog sustava. Kako bi se shvatili svi razlozi za pokretanje projekta X-10, treba uzeti u obzir da je G-38 trebao letjeti brzinama većima od tri Macha, a da su potkraj četrdesetih godina prošlog stoljeća spoznaje o procesima kojima će letjelica biti izložena pri tim brzinama bile praktički nikakve. Zapravo su jedino raketni balistički projektili, kao što je bio njemački V-2, letjeli većim brzinama. Iako namijenjen razvoju projekta Navaho, upravo je X-10 bio letjelica koja je pomaknula ljudske spoznaje o mogućnostima dosezanja brzina većih od dva Macha.

Iako je u osnovnim crtama pratio konfiguraciju G-38, X-10 ipak nije bio potpuno isti. Osim što je bio manji od G-38, umjesto ramjet rabio je turbomlazne motore. Premda su turbomlazni motori onemogućavali postizanje velikih brzina, dugoročno je upravo X-10 omogućio razvoj nadzvučnih borbenih aviona. Prvobitno su stručnjaci North Americana zamislili da će X-10 polijetati nošen bombarderom B-36 i potom automatski slijetati, ali je američko ratno zrakoplovstvo u kolovozu 1950. izričito zatražilo da se letjelica sposobi za samostalno polijetanje i slijetanje. Zbog toga se tijekom letnih testiranja nije mogao rabiti prednji spremnik za gorivo, a u spremište za bojnu glavu se moralo, uz autopilot PIX-10 i sustave za telemetriju i njihovo hlađenje, postaviti i sustav za uvlačenje prednje noge stajnog trapa. Kad bi se X-10 lansirao na ledima rakete-nosača ili iz bombardera, pa se mogao rabiti i prednji spremnik za gorivo, maksimalni bi domet bio 2000 kilometara. Uklanjanjem stajnog trapa i sustava za praćenje telemetrije leta, nosivost bi bila traženih 3150 kilograma. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Hrvatski vitezovi Reda Marije Terezije (III)

Konrad Emanuel Brunyan (1705.-1787.) Friedrich Ludwig Dönhoff (1724.-1778.)

Dva junaka ovih priča nisu rođena u Hrvatskoj, čak prilično daleko od nje. No, kao vojnici su se istaknuli na čelu hrvatskih postrojbi i zapovjedajući njima stekli su Viteški križ Reda Marije Terezije. Oba su se časnika posebno pokazala ekspertima na području tzv. malog rata...

Vladimir BRNARDIĆ

Konrad Emanuel Brunyan služio je kao dobrovoljac u ratovima protiv Turaka (1737.-1739.), Austrijskom nasljednom ratu (1740.-1748.), a 1750. postavljen je za bojnika u novoustrojenu Slavonsku husarsku krajšku pukovniju s kojom je kao pukovnik i njezin zapovjednik sudjelovao u Sedmogodišnjem ratu (1756.-1763.). Brunyan, rođen 1705., podrijetlom iz Pomeranije, bio je hrabar vojnik i sa srećom je vodio "mali rat". U bici kod Höchkircha 1758. protjerao je s 320 husara i 300 draguna korpus generala Rezowa iz dvaju opkopa s položaja na Weissbergu i prisilio ga da položi oružje. Potom je u neumornom progonu neprijatelja zaplijenio 200 kola, zarobio mnogo pruskih vojnika, a među njima i pruskog feldmaršala princa Moritza von Anhalt-Dessaua, kojega je zarobio bojnik Waldner pod Brunyanovim zapovjedništvom.

Husarski časnik 1762.

Kod napada na pruski postav na Greifenbergu pod zapovjedništvom generala Becka 26. ožujka 1759. predvodio je Brunyan prethodnicu i ponovno zarobio mnogo pruskih vojnika, kao i dva topa.

Ipak, osobito je zapaženo bilo njegovo djelovanje pod Dresdenom 14. rujna iste godine kad se suprotstavio korpusu generala Wunscha.

Sa svojim je odjelom, koji je brojio 11 pješačkih bojni, 25 konjaničkih eskadrona i 13 topova, imao zadaću pomoći i debllokirati opsediuti grad. S malobrojnim snagama i samo tri topa, u neravnopravnom boju, puna dva sata odupirao se Brunyan neprijatelju, sve dok mu u pomoć nisu pritekli generali Joseph Brentano-Cimaroni i Franz Vehla. Zahvaljujući toj pobedi ubrzana je predaja Dresdена Austrijancima. Brunyan je za iskazanu hrabrost i hladnokrvnost odlikovan Viteškim križem Reda Marije Terezije, koji mu je dodijeljen na 6. promociji 22. prosinca 1761., kad je ujedno i promaknut u čin general bojnika. Nakon sklapanja mira napustio je

vojnu službu, a umro je 1787. u 82. godini života.

Friedrich Ludwig Dönhoff se rodio 10. veljače 1724. u pruskoj Litvi kao sin 1762. preminulog, a 1732. na grofovsku čast uzdignutog pruskog generala Alexandra Dönhoffa. Isprva je također kao vojnik služio u domovini, ali ju je napustio i u srpnju 1755. dobio mjesto satnika u Brodskoj krajškoj pješačkoj pukovniji. Tijekom čitavog Sedmogodišnjeg rata (1756.-1763.) služio je Dönhoff s krajišnicima, čak i na predstražama. Tom prilikom stekao je veliko znanje i vještina u vođenju takozvanog malog rata, tako da je neprijatelju brojnim čarkama, prepadima, zasjedama, otimanjem opskrbih kola i drugim pothvatima nanio mnogo štete. Njegovi su pot-

dam časnika i 146 vojnika. Potom je 21. srpnja iste godine odbacio Pruse s položaja kod Konradswalde do uzvisine Hasteer, zbog čega je promaknut u čin potpukovnika. Sljedeće godine ponovno se iznimno istaknuo pri opsadi Dresdена, pa je odlikovan Viteškim križem Reda Marije Terezije. Naime, pruski kralj Fridrik II. Veliki opsjeo je 13. srpnja sasku prijestolnicu i bombardirao je žećeći tako natjerati austrijskog zapovjednika generala Macquiera na predaju. Iako je bio u sastavu opkoljenog garnizona, Dönhoff je poduzimao ispade i prepade na prusku vojsku. Dana 19. srpnja 1760. napao je neprijatelja u rovovima kod Fischhausea, natjerao ga na povlačenje, zarobio pritom dva topa i doveo mnogo pruskih zarobljenika.

■ Među pothvate Brunyanovih postrojbi ubrajalo se i zarobljavanje princa Moritza von Anhalt-Dessaua (na slici)

■ Plan Dresdena 1760.

hvati često otežavali i onemogućavali kretanje neprijatelja, a osiguravali zaštitu austrijskoj vojsci.

Dönhoff, već početkom Sedmogodišnjeg rata unaprijeden u čin bojnika, izveo je brojne smjele akcije. Sa svojom bojnom, nešto konjaništa i u suradnji s bojnikom Ripkeom iz Glavnog stožera u srpnju 1759. poduzeo je juriš na jedan neprijateljski odjel jačine 700 vojnika smješten u Friedlandu, istjerao ga odande i pritom zarobio pruskog pukovnika Lüderitza zajedno sa se-

Nedugo potom, odbio je snažan neprijateljski juriš i omogućio bojniku Zeschwitzu dovoljno vremena i priliku da zauzme redu u Neumann Gartenu. Nedugo potom 29. srpnja primio je Dönhoff obavijest o neprijateljskom transportu streljiva koji se spuštao rijekom Elbom od Torgaua i odlučio ga uništiti. U pothvat je krenuo sa svojom bojnom, dvije grenadirske satnije i 150 husara. Jedan dio svojih postrojbi postavio je s druge strane rijeke i kod dvorca Risa rastjerao zaštitnu vojnu pratnju

sastavljenu od tri časnika i 66 vojnika i potom uništilo brodove natovarene streljivom i hranom. Dan kasnije, 30. srpnja, pruski je kralj podignuo opsadu Dresdена i i povukao se. Dönhoff je svoj Viteški križ dobio na 6. promociji 22. prosinca 1761.

Već ranije, u veljači 1761. postao je Dönhoff pukovnik i zapovjednik Brodske krajške pješačke pukovnije s kojom je prošao čitav rat, ali je i dalje boravio na predstražama s kojih je poduzimao mnogo uspješnih iznenadnih napada. Tako je u srpnju 1761. iznenadio i rastjerao neprijateljsku predstražu kod Deutschbora i zarobio 40 vojnika. Slično je 1. listopada iznenadio i drugu prusku predstražu i zarobio jednog časnika i 50 vojnika. Posrećilo mu se i 27.

srpnja 1762. pri jurišu na korpus generala Hülsena kod Gebernitza, kad je razbio dobrovoljačku bojnu (Freibatallion) Quintus Icilius i rastjerao straže korpusa lijevo i iza rijeke Elbe. Dönhoff je ostao zapovjednikom Brodske pukovnije sve do 31. prosinca 1770., kad je unaprijeden u čin general bojnika. Do tada se više puta pokazao uspješnim vodom. Friedrich Ludwig Dönhoff poginuo je u Bavarskom nasljednom ratu (1778.-1779.) kod predstraža 19. lipnja 1778. ■

Tarik Kulenović: "Stanje nacije", Celeber, Zagreb, 2007.

U zbirci kolumni "Stanje nacije", objavljivanih na internet portalu vip.hr u razdoblju od 2001. do 2006. godine, autor se bavi različitim fenomenima hrvatskoga društva i suvremenog svijeta, koje obrađuje kao kroničar zbilje i hrvatske svakidašnjice. Široki raspon njegovih tema uključuje hrvatsko-srpsko-bosanske odnose, Domovinski rat i njegove posljedice, domaću politiku, čitavu galeriju likova, heroja i kukavica, dobitnika i gubitnika, poput Janka Bobetka, Ante Gotovine, Ivice Račana, Branimira Glavaša i dr. Ive Sanadera, predvođenih dr. Franjom Tuđmanom. Neuobičajenim načinom, miješajući sva-kodnevne probleme preživljavanja prosječnog Zagrepčanina i visoku politiku s vijestima iz crne kronike i internetom, Kulenović pruža drukčiji pogled na našu stvarnost, omogućavajući nam perspektivu na kakvu nismo navikli i koja se, u hrvatskim uvjetima, temelji na jedinstvenom iskustvu. Kulenović se usuđuje govoriti o raznim temama, uključujući smrt prostitutke zaražene AIDS-om, filmske i glazbene festivalle, Židove i homoseksualce, islam, sukob u Palestini i brojne druge događaje na koje se rijetko tko osvrće. Iako bismo očekivali nadasve liberalnog, politički korektnog autora, umivena rječnika, Kulenović se u svojim tekstovima ravnopravno koristi "jezikom ulice" sa znanstvenim dostignućima i vokabularom, uključujući politički nekorектan stav mačo muškarca, zbnjenog ravnopravnošću spolova i drugim frustracijama koje donosi suvremeni život.

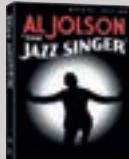

Mirela MENGES

FILMOTeka

Pjevač jazz-a (DVD)

- američka glazbena drama (88 min.)
- redatelj: Alan Crosland
- distributer: Continental film
- gl. glumci: Al Jolson (Jakie Rabinowitz alias Jack Robin), May McAvoy (Mary Dale), Warner Oland (Cantor Rabinowitz)

Sedma odnosno filmska umjetnost u svojoj, stoljeće dugoj povijesti imala je nekoliko ključnih prijelaznih događaja. Iako je još 1906. francuski izumitelj Eugene Lauste patentirao u Londonu sustav za istodobno snimanje i reproduciranje zvuka i slike, do pojave zvučnog filma ipak je trebalo proći punih dvadeset godina, a i to je došlo na mala vrata. Filmska proizvodna kuća braće Warner zapala je u finansijske poteškoće pa je posegnula za zvučnim patentom pod imenom Vitafon, koji je već dugo držala u ludici. Prvi zvučni film, *Pjevač jazz-a*, premijerno je prikazan 1927. godine, s vrlo popularnim glumcem Alom Jolsonom u ulozi mladića koji dvoji između tradicionalne židovske okoline, iz koje potječe, i vrlo popularnog jazz okružja, kojem ga srce vuče. Potez očajnika spasio je Warnerovu kuću, a tonski film osvojio je svijet i potpuno istisnuo njemu. Zbog toga je na tržište povodom 80. godišnjice prve pojave *Pjevača jazz-a* plasirano posebno izdanje. Što se samog filma tiče, video je digitalno prenesen, a zvuk i glazba obogaćeni su iz obnovljenih dijelova filma i originalnih Vitafon snimaka. Na dvostrukom izdanju još možemo naći Jolsonove kratke klasike i adaptaciju radioemisije te galeriju najava (*foršpana*) za film. Na drugom disku, prigodno nazvanom *Rano doba zvuka*, nalazi se novi dugometražni dokumentarac *Zora Zvuka: Kako su filmovi naučili govoriti* te studijski kratki filmovi iz tog razdoblja ili posvećeni razdoblju prelaska iz nijemog u zvučni film.

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Orkestar HV-a održat će **4. prosinca u 20 sati koncert** u Preporodnoj dvorani palače Narodnoga doma u Zagrebu, Opatička 18. Orkestrom će dirigirati Tomislav Fačini, nastupit će solist Danijel Detoni (klavir), a na rasporedu su djela Jean-Phillipea Rameaua, Oliviera Messiaena i Georgea Enescua. **Rezervacije ulaznica** na tel: 4568-577 i 3786-772.

U galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, **6. prosinca u 19 sati** bit će otvorene izložbe **4. hrvatski triennale akvarela**, na kojoj 76 autora iz cijele Hrvatske izlaže 109 radova. Izložba je organizirana u suradnji s Galerijom umjetnina iz Sl. Broda i Gradskim muzejom Karlovac, a može se razgledati **do 20. prosinca**. **Ulaz slobodan**.

Bdijte i budite pripravljeni!

Privlačna "nova paradigma" "novodobne" duhovnosti, koja fantazira o 21. stoljeću kao o mirnoj platformi za uživanje novih generacija, poput nekadašnje "djece cvijeća", dok na jednoj strani uljuljuje mase potičući im maštanje o nekoj novoj utopiji, na drugoj ih bez predaha šokira "potrebom" očekivanja nekog strašnog terorističkog udara. Na taj način, ostavljajući ljudе na "brisanom prostoru" nemoći i nemogućnosti samozaštite, lakše ih može animirati na žrtvovanje čak i osnovnih ljudskih prava "višim ciljevima", u koje se ubraja osobna i globalna sigurnost. U takvom ozračju strah, potisnut ili neprikladno javno iskazan, ostaje čovjeku jedino "oružje" pred iznenadnom opasnosti, na koju stalno treba biti spremjan. Zanimljivo je kako i Isus govori o spremnosti. Posjećujući ljudima da će se posljednja vremena dogoditi iznenada - kao u dane Noine prije Općeg potopa, koji je mnoge zatekao na spavanju jer ništa nisu slutili - i potičući ih na pripravnost, On daje dvostruko upozorenje: "Bdijte dakle jer ne znate u koji dan Gospodin vaš dolazi. A ovo znajte: kad bi domaćin znao o kojoj straži kradljivac dolazi, bilo bi i ne bi dopustio potkopati kuće. Zato i vi budite pripravljeni jer u čas kad i ne mislite Sin Čovječji dolazi" (v. Mt 24,37-44). To je spasonosni poziv čovjeku da bude spremjan na iznenadne dramatične događaje - u svakom trenutku života. Taj je poziv danas vrlo aktualan jer je, pod utjecajem medijske proizvodnje "neprestane ushićenosti" (P. Bruckner), oština duhovnih osjetila suvremenog čovjeka - poput tjelesnih, zasićenih prečestim podražajima - ozbiljno otupjela. Duhovni i moralni "seismografi" više ne registriraju nove tektonske poremećaje. Sve je postalo "normalno", pa čovjek prestaje reagirati na zlo u sebi i oko sebe. "Stara" duhovna budnost kao da je potonula u moru novih zabluda, pa su neki kršćani prestali vjerovati da je dvomilenijska povijest "nove Noine lađe" sigurno jamstvo pred poplavama "novoga doba". Današnji "novi" čovjek više se zapravo ničega ne boji - osim straha! Stoga je sve to kršćaninu poticaj da još više bude spremjan na to da ga lažni učitelji ne zavedu i budan da ga idejni potop ne uništi i ne odnese. Pozorno prateći trendove na globalnoj duhovnoj pozornici, i sebe i svoju braću trebamo poticati da hitno postavimo jedno bitno osobno pitanje: "Jesmo li pripravljeni ostati vjerni ako čovječanstvo nastavi u svom hodu prema tami posljednjih vremena?" (M. O'Brien). Osim toga, valja imati na umu da će svaka duša u trenutku smrti doživjeti svoju osobnu apokalipsu. Zato valja ozbiljno uzeti prvu adventsku po(r)uku: **Budite pripravljeni!**

Anđelko KAĆUNKO

5. prosinca 1941. Sovjetska protuofenziva kod Moskve

Ruska je zima 1941. omela Hitlera u ostvarenju osvajačkih planova. Nijemci su se zaustavili nadomak

Moskve. Staljin je pozvao politički nepodobne generale i vojskovode, smijenio nesposobne u vojnemu vrhu i ograničio moć političkih komesara u jedinicama. Osobito mu je bila važna obaveštajna poruka iz Tokija, odakle je sovjetski špijun Zorge javio da Japanci neće napasti SSSR. Svježe sibirske divizije požurile su prema Evropi, u pomoć. Osigurani s istoka, u noći od 5. na 6. prosinca 1941., trupe triju sovjetskih fronta: Kalinjinska, Zapadna i Jugozapadna, krenule su u protunapad. Sovjetski maršal Žukov stvorio je bojišnicu dugačku tri stotine kilometara sa stotinu divizija za koje njemačko zapovjedništvo uopće nije znalo da postoje. Sovjetska protuofenziva na tom dijelu Istočne fronte trajala je neprekidno do početka veljače 1942. Poraz pred Moskvom označio je kraj munjevitog rata - Blitzkriega. Ujedno je razbio mit o nepobjedivosti nacističke vojske. Strateški loše voden, s postrojbama i tehnikom nepripremljenima za hladnoću, nacistički pohod se pred odlučnim ruskim otporum morao pretvoriti u teški poraz.

6. prosinca 1941.

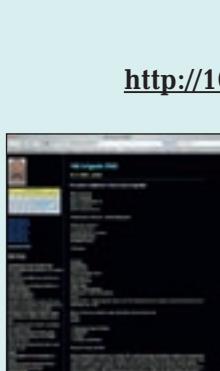
Pokrenut Manhattan Project

Prvo nuklearno naoružanje konstruirali su stručnjaci uključeni u tajni projekt američke vlade nazvan **Manhattan Project**. Projekt je dobio ime prema dijelu New Yorka gdje se nalazi sveučilište **Columbia**, a 6. prosinca 1941. za njega se počelo brinuti Ministarstvo znanosti i razvoja te pola godine poslije i Ministarstvo rata. Ideju za pokretanje projekta predsjedniku **Rooseveltu** je, u ljeto 1939., predložio Albert Einstein. Javnosti je projekt prezentiran kao istraživanje Sunčeve energije i alternativnih vrsta goriva. S vremenom se proizvodnja pojedinih komponenata proširila na cijelu državu. U Chicagu je talijanski fizičar Enrico Fermi sa svojim suradnicima uspio proizvesti prvu nuklearnu lančanu reakciju i fizirom, odnosno razbijanjem jezgre atoma urana u milijuntom dijelu sekunde, oslobođiti golemu količinu energije na iznimno malom prostoru. Pod ravnateljem Roberta Oppenheimera izgrađen je poseban laboratorij za razvoj atomske bombe u Los Alamosu, u Novom Meksiku. Nakon četiri godine rada i dvije milijarde uloženih dolara, novo, dotad neviđeno oružje bilo je spremno za pokus. Prva atomska bomba eksplodirala je 16. srpnja 1945. u zračnoj bazi američke vojske Alamogordo u Novom Meksiku...

Leon RIZMAUL

WEB INFO

<http://106brigada.blog.hr/>

Ma koliko teško bilo ocjenjivati i procjenjivati blogove, jer je riječ o posve subjektivnom uratku temeljenom na kriterijima koji ne moraju biti opće prihvaćeni, ipak se valja osvrnuti na jedan web uradak i to zato što je posvećen jednoj od postrojbi ZNG-a, ali i redovito prati najznačajnije datume vezane uz Domovinski rat. Stranica je posvećena 106. brigadi, a vrlo opširno opisuje i ratne dane Osijeka, posebno se osvrćući na godišnjice vukovarske tragedije. Premda je dio sadržaja preuzet s *Wikipedia*, a fotografija nema mnogo, jasna je namjera autora bloga da svoje posjetitelje podsjeti na nešto što ne bi nikako trebalo zaboraviti. Premda se posjetitelju u prvi mah čini kako je stranica relativno slabo pripremljena, odlazak u povijest linkovima s lijeve strane uvjera nas da nije tako. Iz raznih izvora skupljeni su podaci o trajanju Domovinskog rata, i to dan po dan, u nekim slučajevima i sat po sat. Podsjeća se na najznačajnije političke i vojne događaje 1991. i 1992. godine, te dane i godine koji su slijedili do potpune reintegracije. Doista, spomenuti blog je vrlo dobar, a uz pokoju fotografiju, koja bi razbila monotonost (pre)dugačkih tekstova, bio bi i izvrstan.

Neven MILADIN

MINISTARSTVO OBRANE RH
GLAVNI STOŽER OS RH

ORKESTAR HV

BOŽIĆNI KONCERT

Dirigent:
TOMISLAV FAČINI
Solisti:
VESNA PISAROVIĆ
JACQUES HOUDEK
Grupa "Rivers" i Boško Petrović

Dramski monolog:
Goran Navojec

Gesti:
Klapa HRM „Sv. Juraj“

Program:
Hrvatske i svjetske Božićne pjesme

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog
srijeda, 19. prosinca 2007. u 20 sati

Informacije i rezervacije 45 68 577 ili 37 86 772

Belleville

Belleville je vodeći američki proizvođač vojnih čizama, sa proizvodnjom od gotovo 1,000,000 pari godišnje. Njihove čizme u redovitoj su upotrebi u letačkim postrojbama i marincima.

**ISO 9001
Certified**

650 ST - WATERPROOF SAFETY TOE BOOT - USAF

- VANGUARD® konstrukcija ležišta stopala
- Gornjište u sivo zelenoj boji izrađeno od vrhunske goveđe kože i CORDURA® Nylon materijala
- Vodonepropusna membrana
- Unutrasnjošća - GORE-TEX®
- Zaštita prstiju čeličnom kapom na razini zaštite sukladno standardima ASTM F2412-05 i F2413-05
- Poliuretansko ležište stopala
- Potplat VIBRAM® FIRE & ICE™ dizajna za sigurnije kretanje zaledenom površinom
- Poliuretanski izmjenjivi uložak
- Visina sare 203 mm

Potplat VIBRAM® - Sierra

CORDURA

COLD MAX®

X-static

SYMPATEX
technology

vibram

**DuPont™
NOMEX®**

**Thinsulate™
INSULATION**

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kustošijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia, UIT number: 155B340, NATO CAGE CODE: ADDAB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751, info@kroko.hr

www.kroko.hr